

Klasa II c LO

podręcznik :

1-Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze

2-Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Nowożytność

rok szkolny 2020/2021

Plan rozpisany na 5 godzin tygodniowo dla zakresu rozszerzonego(przy minimalnej obowiązkowej liczbie godzin tj.240h w cyklu kształcenia). około 140 h

Tematy: zagadnień jednostek lekcyjnych i bloku lekcji danego działu	Liczba godzin	Odniesienia do PP	Wymagania edukacyjne w ujęciu czynnościowym	
			poziom podstawowy	poziom ponadpodstawowy

1.Lekcja organizacyjna(wy magania dukacyjne, ryteria	4h	1.1 1.3	Uczeń: -zapoznanie z wymaganiami edukacyjnymi – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cywilizacja,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: ok.. 2 mln lat p.n.e., ok.100 tys. lat p.n.e., ok. 10 tys. lat p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., IV tysiąclecie p.n.e., III tysiąclecie p.n.e., II tysiąclecie p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: historiografia,
---	----	------------	--	--

<p>oceniań). Źródła historyczne. Narodziny cywilizacji</p> <p>Cywilizacja i kultura</p> <p>Czas i historia</p> <p>Skąd czerpiemy wiedzę o ludziach żyjących w odległej przeszłości?</p> <p>Ludzie pierwotni wobec przestrzeni</p> <p>Konsekwencje</p>		<p>kultura, historia, źródło historyczne, archeologia, myślistwo, zbieractwo, hodowla, rolnictwo, irygacja, Semici, Indoeuropejczycy</p> <p>– wymienia elementy składające się na pojęcia cywilizacji i kultury</p> <p>– opisuje tryb życia człowieka pierwotnego</p> <p>– przedstawia przyczyny i konsekwencje trwałego osadnictwa człowieka</p> <p>– przedstawia początki rolnictwa, rzemiosła i handlu</p> <p>– wymienia pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e.: w Mezopotamii, Egipcie, Indiach, Chinach i Ameryce</p> <p>– charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie.</p>	<p>antropologia, antropologia kulturowa, paleolit, neolit, rewolucja neolityczna</p> <p>– wyjaśnia, czym się różni historia od prehistorii</p> <p>– przedstawia sposoby zdobywania przez historyków wiedzy o przeszłości człowieka</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmują się historia, archeologia, antropologia i antropologia kulturowa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna</p> <p>– ocenia konsekwencje rewolucji neolitycznej</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla życia człowieka miała umiejętność wytopu kruszców</p> <p>– wskazuje na mapie pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e.</p> <p>– charakteryzuje pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy tworzenia się pierwszych państw-miast.</p>
--	--	--	---

trwałego osadnictwa				
Prehistoria i historia				
Początki najstarszych cywilizacji				
2. Historia polityczna starożytnego Wschodu	4h	1.2	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deifikacja, satrapia – przedstawia postaci: Cyrus Wielki, Dariusz I – wskazuje na mapie zasięg starożytnego Egiptu – charakteryzuje państwo starożytnego Egiptu – wskazuje na mapie Mezopotamię i zasięg państwa Sumerów	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV tysiąclecie p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., XXVII–XXV w. p.n.e., ok., 2300 r. p.n.e., III/II tysiąclecie p.n.e., II tysiąclecie p.n.e., ok. 1778 r. p.n.e., XV–XIV w. p.n.e., XIII w. p.n.e., VIII–VII w. p.n.e., 612 r. p.n.e., 555 r. p.n.e., 548 r. p.n.e., 539 r. p.n.e., 525 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rydwan, pismo klinowe, monoteizm – przedstawia postaci: Gilgamesz, Hammurabi, Amenhotep IV, Nerfretiti, Sargon II, Nabuchodonozor, Kambyzes – przedstawia najważniejsze etapy dziejów starożytnego Egiptu – przedstawia najważniejsze etapy dziejów państwa Sumerów, Asyrii
Egipt				
Mezopotamia				
Rywalizacja mocarstw. Szczyt potęgi Egiptu				

<p>Imperia bliskowschodnie: Babilon, Asyria, Medowie i Persja</p>			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje państwo Sumerów – wskazuje na mapie Asyrię i Babilon – charakteryzuje państwo Asyrii i Babilonu – wskazuje na mapie zasięg imperium perskiego – charakteryzuje starożytne państwo perskie – charakteryzuje formy ustrojowe i struktury społeczne w cywilizacjach bliskowschodnich – przedstawia mechanizmy tworzenia imperiów bliskowschodnich w starożytności i ich upadania na skutek budowy kolejnych imperiów. 	<p>i Babilonu</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ekspansję Persów na Bliskim Wschodzie – porównuje formy ustrojowe i struktury społeczne w cywilizacjach bliskowschodnich – opisuje techniki walki ludów starożytnego Bliskiego Wschodu – opisuje mechanizmy zakładania w starożytności państw metodą podboju oraz wyjaśnić tego konsekwencje społeczne – charakteryzuje relacje między mocarstwami starożytnego Wschodu, przedstawia najważniejsze konflikty i ich konsekwencje.
<p>Izrael-judaizm</p>				

<p>3. Cywilizacje starożytnego Wschodu</p> <p>Sakralny charakter władzy</p> <p>Typy religii starożytnych: politeizm, monoteizm, dualizm</p> <p>Wschodnie systemy religijne: buddyzm,</p>	2h	<p>1.1</p> <p>1.2</p> <p>1.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: charyzma, monarchia, faraon, politeizm, monoteizm, dualizm, antropomorfizacja, mumifikacja, piramida, autochton, Jahwe, Mesjasz, Dekalog, Kodeks Hammurabiego, buddyzm, hinduizm, taoizm, konfucjanizm, hieroglif, pismo klinowe, alfabet, kodeks</p> <p>– przedstawia postaci: Abraham, Mojżesz, Cyrus Wielki, Aaron. Zaratustra, Budda, Konfucjusz, Hammurabi</p> <p>– opisuje charakter władzy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., XVIII w. p.n.e., XVIII w. p.n.e., VI w. p.n.e., VI–V w. p.n.e., 721 r. p.n.e., 587 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pomazaniec, obelisk, Tora, arcykapłan, mit, braminizm, reinkarnacja, nirwana, guru, piktogram, ideogram, kanon, Septuaginta</p> <p>– przedstawia postaci: Saul, Dawid, Salomon, Herod Wielki, Nabuchodonozor, Lao-Cy</p> <p>– przedstawia najważniejsze okresy z dziejów starożytnego Izraela</p> <p>– przedstawia najważniejsze wynalazki i osiągnięcia kulturowe cywilizacji starożytnego Bliskiego i Dalekiego Wschodu</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji</p> <p>– wyjaśnia znaczenie prawa dla społeczeństw starożytnych</p> <p>– ocenia dorobek kulturowy cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu (pismo, prawo, odkrycia i wynalazki, gospodarka, rzemiosło,</p>

hinduizm, taoizm i konfucjanizm			w starożytnych państwach Bliskiego Wschodu	handel, systemy miar i wag).
Początki pisma			– charakteryzuje starożytne systemy religijne w państwach Bliskiego i Dalekiego Wschodu	
Prawo			– wyjaśnia różnice między politeizmem a monoteizmem	
Nauka, odkrycia, wynalazki			– wskazuje na mapie starożytny Izrael	
		1.1-1.3	– rozpoznaje cechy charakterystyczne najważniejszych osiągnięć kulturowych cywilizacji bliskowschodnich oraz hinduskiej i chińskiej w zakresie architektury, sztuki, nauki i pisma.	
4..Powtórzenie wiadomości.	2h	1.1	Usystematyzowanie wiadomości	
Sprawdzian-		1.2		
Starożytny Wschód.		1.3		
Poprawa				

sprawdzianu- Starożytny Wschód.				
5. Początki starożytnej Grecji – kolebki cywilizacji europejskiej Periodyzacja greckiej cywilizacji Kultury minojska i mykeńska Wieki ciemne Organizacja władzy – polis	3h	2.1 2.2 2.3 3.1	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., ok. 1200 r. p.n.e., VIII w. p.n.e., V w. p.n.e., 338 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kultura minojska, kultura mykeńska, wieki ciemne, epoka archaiczna, epoka klasyczna, epoka hellenistyczna, polis, arystokracja, oligarchia, demokracja, cenzus majątkowy, wielka kolonizacja, wyrocznia – przedstawia postaci: Homer, Odyseusz – przedstawia chronologię dziejów starożytnej Grecji – charakteryzuje kulturę minojską	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XX–XV w. p.n.e., XIV–XII w. p.n.e., XI–IX w. p.n.e., IX/VIII w. p.n.e., VIII–VI w. p.n.e., V–IV w. p.n.e., IV–I w. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pismo linearne A i B, heros, sympozjon, izonomia, kosmogonia, teogonia – przedstawia postaci: Minos, Agamemnon, Hezjod – wyjaśnia wpływ cywilizacji minojskiej na kształtowanie się ośrodków w Grecji kontynentalnej – wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki polityczne czasów mykeńskich – przedstawia relacje między państwami w świecie greckim czasów mykeńskich – wyjaśnia konsekwencje upadku kultury mykeńskiej dla świata greckiego – wyjaśnia genezę greckich poleis – charakteryzuje kulturę greckiej arystokracji – przedstawia rolę arystokracji w greckich poleis

Religia i mitologia grecka			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji greckiej – wymienia krainy geograficzne starożytnej Grecji i wskazuje je na mapie – charakteryzuje kulturę mykeńską – wyjaśnia znaczenie alfabetu greckiego dla rozwoju cywilizacji – przedstawia funkcjonowanie greckich poleis – charakteryzuje demokrację grecką na przykładzie Aten – wskazuje na mapie największe poleis greckie – wyjaśnić przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji – charakteryzuje mitologię i religię greckiej – wymienia imiona najważniejszych bóstw greckich. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia problem obywatelstwa w greckiej polis – wyjaśnia genezę mitologii i religii greckiej – porównuje kolonizację grecką z fenicką w basenie Morza Śródziemnego.
6. Kultura	2h	2.2	Uczeń:	Uczeń:

<p>starożytnych Greków</p> <p>Najważniejsze cechy greckiej kultury</p> <p>Myśl grecka</p> <p>Teatr</p> <p>Rozkwit filozofii</p> <p>Kultura hellenistyczna</p>		<p>2.3</p> <p>2.4</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 776 r. p.n.e., V w. p.n.e., IV w. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: filozofia, racjonalizm, igrzyska, olimpiada, teatr, tragedia, komedia, kultura helleńska, kultura hellenistyczna</p> <p>– przedstawia postaci: Herakles, Herodot, Sokrates, Platon, Arystoteles, Dionizos, Aleksander Wielki</p> <p>– wskazuje najważniejsze cechy kultury greckiej (helleńskiej)</p> <p>– scharakteryzuje kulturę hellenistyczną, odróżnia ją od kultury helleńskiej</p> <p>– opisuje grecki ideał piękna</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu starożytnych Greków odgrywał sport</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VI w. p.n.e., III w. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: erystyka, retoryka, kalos kagathos, idealizm, sofistyka, sceptycyzm, cynizm, epikureizm, hedonizm, koine, diadoch, synkretyzm</p> <p>– przedstawia postaci: Tales, Tukidydes, Myron, Ajschylos, Eurypides, Sofokles, Arystofanes, Pitagoras, Euklides, Archimedes, Plotyn, Protagoras, Diogenes, Epikur, Zenon z Kition, Horacy, Ptolemeusz I</p> <p>– charakteryzuje poglądy największych myślicieli greckich</p> <p>– rozpoznaje dokonania kulturowe Greków w dziedzinie architektury, rzeźby, teatru, literatury, filozofii, nauki i identyfikuje je z ich twórcami</p> <p>– identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy</p> <p>– ocenia wkład dziejopisarstwa starożytnej Grecji w rozwój historiografii</p> <p>– rozpoznaje i odróżnia style architektoniczne w starożytnej Grecji</p> <p>– wymienia największe zabytki sztuki greckiej.</p>
--	--	-----------------------	---	--

			<p>starożytnych Greków odgrywał teatr</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrał rozwój filozofii w kształtowaniu światopoglądu Greków</p> <p>– charakteryzuje spuściznę literacką starożytnej Grecji.</p>	
<p>7. Ateny i Sparta</p> <p>– historia polityczna starożytnej Grecji</p> <p>Ateny</p> <p>Sparta</p> <p>Wojny Greków z Persami</p> <p>Rozkwit Aten</p> <p>Wojna</p>	3h	<p>2.2</p> <p>3.2</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 508–507 p.n.e., 490 r. p.n.e., 490–480 p.n.e., 480 r. p.n.e., 479 r. p.n.e., 462 r. p.n.e., 431–404 p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: tyran, strateg, ostracyzm, spartiaci, heloci, periojkowie, hoplita, falanga, metropolia</p> <p>– przedstawia postaci: Drakon, Solon, Klejstenes, Miltiades, Dariusz I, Kserkses, Leonidas, Perykles</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 730–650 p.n.e., 621 r. p.n.e., 594 r. p.n.e., 561–510 p.n.e., ok. 550 r. p.n.e., 500 r. p.n.e., 494 r. p.n.e., 481 r. p.n.e., 478 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: archont, areopag, eklezja, Rada Pięciuset, Wielka Retra, geruzja, geront, efor, apella, krypteja, metojkowie</p> <p>– przedstawia postaci: Pizystrat, Likurg, Tyrtajos, Temistokles, Pauzaniasz, Tukidydes</p> <p>– przedstawia dzieje polityczne starożytnych Aten</p> <p>– charakteryzuje przemiany ustrojowe w Atenach</p> <p>– przedstawia genezę demokracji ateńskiej</p> <p>– przedstawia dzieje polityczne starożytnej Sparty</p> <p>– przedstawia genezę państwa i ustroju spartańskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Sparta stała się jednym z bardziej</p>

peloponeska		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała tyrania w starożytnej Grecji – opisuje społeczeństwo starożytnych Aten – przedstawia zasady funkcjonowania demokracji ateńskiej i jej główne instytucje – opisuje społeczeństwo starożytnej Sparty – przedstawia zasady funkcjonowania ustroju Sparty i jej główne instytucje – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie rejony działań wojennych oraz miejsca najważniejszych bitew – wyjaśnia, jakie znaczenie dla świata greckiego miało ostateczne zwycięstwo nad Persami – charakteryzuje okres rozkwitu 	<ul style="list-style-type: none"> znaczących greckich poleis – porównuje formy ustrojowe Aten i Sparty – przedstawia techniki i metody walki obu stron konfliktu grecko-perskiego – wskazuje na mapie rejony działań w trakcie wojny peloponeskiej oraz miejsca najważniejszych bitew.
-------------	--	--	---

			<p>Aten</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny hegemonii <p>Aten</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić genezę, przebieg i skutki wojny peloponeskiej. 	
<p>8. Epoka hellenistyczna</p> <p>Grecja po wojnie peloponeskiej</p> <p>Macedonia Filipa II</p> <p>Wyprawa Aleksandra Macedońskiego</p> <p>Świat hellenistyczny</p>	1h	3.2	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 338 r. p.n.e., 336–323 p.n.e., 334 r. p.n.e., 333 r. p.n.e., 332 r. p.n.e., 329–325 p.n.e., 323 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: orientalizacja, satrapia, państwo hellenistyczne, – przedstawia postaci: Filip II, Aleksander Wielki, Dariusz III, Antypater, Ptolemeusz, Antygonos – przedstawia sytuację państw greckich po wojnie peloponeskiej, zwłaszcza Aten i Sparty – charakteryzuje państwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 387 r. p.n.e., 371 r. p.n.e., 362 r. p.n.e., 359–337 p.n.e., 341 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: diadoch, epigon – przedstawia postaci: Epaminondas, Demostenes, Permanion, Lizymach, Perdikkas – wyjaśnia, czym był pokój królewski i jakie miał konsekwencje dla świata greckiego – wyjaśnia okoliczności zakończenia hegemonii Sparty w świecie greckim – charakteryzuje rządy i politykę zagraniczną Filipa II – przedstawia zamiany w dziedzinie wojskowości, jakie zaszły za panowania Filipa i Aleksandra – charakteryzuje świat hellenistyczny – ocenia konsekwencje podbojów Aleksandra dla świata starożytnego.

9. Powtórzenie wiadomości-	2h	2.1- 3.2	<p>macedońskie przed czasami Aleksandra Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none">– przedstawia okoliczności zdobycia przez Macedonię hegemonii w świecie greckim– charakteryzuje rządy i ekspansję Aleksandra Wielkiego– przedstawia na mapie podboje Aleksandra: trasę i ważniejsze bitwy– charakteryzuje politykę Aleksandra na terytoriach podbijanych– wskazuje na mapie zasięg imperium Aleksandra Wielkiego– wskazuje na mapie obszary należące do świata hellenistycznego i podział imperium po śmierci Aleksandra Wielkiego.	
-----------------------------------	----	----------	--	--

Świat Starożytnej Grecji.				
10. Rzym – od początków miasta do końca republiki	3h	3.3 4.1 4.2 4.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 753 r. p.n.e., 509 r. p.n.e., III w. p.n.e., 49 r. p.n.e., 44 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: monarchia, republika, konsul, dyktator, senat, patrycjusz, plebejusz, plebs, patrycjat, plebiscyt, triumf, łuk triumfalny, kolonia, prowincja, legion, proletariat, igrzyska – przedstawia postaci: Romulus, Remus, Hannibal, Lucjusz Korneliusz Sulla, Marek Licyniusz Krassus, Spartakus, Gajusz Juliusz Cezar, Marek Antoniusz, Oktawian August (Gajusz Oktawiusz), Kleopatra	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w. p.n.e., VII w. p.n.e., 494 r. p.n.e., 451–449 p.n.e., IV w. p.n.e., 2. poł. IV w. p.n.e., 133–123 p.n.e., II w. p.n.e., 91 r. p.n.e., 88 r. p.n.e., 82–79 p.n.e., 73 r. p.n.e., 60 r. p.n.e., 58–52 p.n.e., 43 r. p.n.e., 42 r. p.n.e., 31 r. p.n.e., 30 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: auspicje, inauguracja, Urbs, komicja centurialne, toga, trybun, prokonsul, latyfundium, sprzymierzeńcy, triumwirat – przedstawia postaci: Eneasza, Tarkwiniusz Pyszny, Cyncynat, Kato Starszy, Tyberiusz i Gajusz Grakchowie, Gajusz Mariusz, Gnejusz Pompejusz, Kasjusz, Brutus, Marek Lepidus – charakteryzuje cywilizację etruską – charakteryzuje stosunki Rzymu z greckimi poleis – przedstawia organizację władz republiki rzymskiej – charakteryzuje społeczeństwo rzymskie okresu republiki – wyjaśnia podłoże konfliktów społecznych w republice rzymskiej – przedstawia osiągnięcia rzymskiego prawodawstwa
Cywilizacja rzymska				
Etruskowie				
Początki miasta Rzymu				
Republika rzymska				
Podboje republiki rzymskiej – ogólna charakterystyka				

<p>Kryzys i upadek republiki</p>			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji rzymskiej – opisuje mityczne początki starożytnego Rzymu – charakteryzuje przemiany ustrojowe w Rzymie od powstania miasta do końca republiki – wymienia najważniejsze instytucje republiki rzymskiej – wymienia najważniejsze grupy społeczne Rzymu republikańskiego – przedstawia wzorzec obywatela rzymskiego – przedstawia ekspansję Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia ekspansję Rzymu poza Półwyspem Apenińskim – wyjaśnia, z czego wynikała siła armii rzymskiej – wyjaśnia, z czego wynikał kryzys
<p>Cezar i Oktawiusz</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia dominacji Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia organizację armii rzymskiej – wyjaśnia, na czym polegała reforma Mariusza – ocenia rolę Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta w obaleniu republiki

			<p>republiki rzymskiej</p> <p>– przedstawia mechanizmy walki o władzę u schyłku republiki.</p>	
<p>11. Cesarstwo rzymskie</p> <p>Pryncypat</p> <p>Romanizacja Imperium</p> <p>Kryzys cesarstwa</p> <p>Religia rzymska</p> <p>Początki chrześcijaństwa</p> <p>Kościół pierwszych chrześcijan</p>	2h	<p>3.3</p> <p>4.1</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p> <p>4.6</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 30 r. p.n.e., 30 r. p.n.e.–14 r. n.e., 30–33, 212, II w., III w., 313, 325, 381</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pryncypat, august, deifikacja, diaspora, pokój rzymski, mecenat, stoicyzm, limes, barbarzyńca, Got, Germanin, politeizm, panteon, monoteizm, hellenizacja, judaizm, chrześcijaństwo, apostoł, Mesjasz, Ewangelia, biskup, arcybiskup, diecezja, archidiecezja, metropolia, męczennik, ekskomunika, sobór powszechny, synod, teologia, herezja</p> <p>– przedstawia postaci: Oktawian</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 27 r. p.n.e., 28 r. p.n.e., 64, 67, 135, 251, 284, 298–305, 305, 312</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cesarz, cenzor, pretorianin, prokurator, prefekt, prowincja senacka, prowincja cesarska, tetrarchia, arcykapłan, sufragan, katakumby, arianizm, apostazja, dogmat, doktryna</p> <p>– przedstawia postaci: Tyberiusz, Kaligula, Neron, Domicjan, Nerwa, Trajan, Hadrian, Wespazjan, Tytus, Kommodus, Klaudiusz II Gocki, Aurelianus, Maksencjusz, Bar Kochba, Karakalla, Liwiusz, Tacyt, Mecenaz, Wergiliusz, Horacy, Owidiusz, Cyceron, Seneka, Decjusz, Ariusz, Julian Apostata, Teodozjusz Wielki</p> <p>– charakteryzuje rządy Oktawiana Augusta</p> <p>– ocenia rolę Oktawiana Augusta w procesie przebudowy ustroju Rzymu</p> <p>– przedstawia organizację rządów w cesarstwie rzymskim za następców Oktawiana Augusta</p> <p>– opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa</p>

<p>Prześladowania chrześcijan</p>		<p>August, Marek Aureliusz, Septymiusz Sewer, Dioklecjan, Konstantyn Wielki, Jezus z Nazaretu, św. Jan Chrzciciel, Poncjusz Piłat, św. Piotr, św. Paweł</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady funkcjonowania ustroju cesarstwa rzymskiego okresu pryncypatu – charakteryzuje najważniejsze przemiany ustrojowe i społeczne w cesarstwie rzymskim – wyjaśnia, na czym polegała romanizacja Imperium – wyjaśnia ideę imperium rzymskiego i pokoju rzymskiego – przedstawia osiągnięcia Rzymian w dziedzinie sztuki, architektury i prawodawstwa – wyjaśnia znaczenie najazdów barbarzyńców dla sytuacji zewnętrznej i wewnętrznej Imperium 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację Żydów pod panowaniem rzymskim – przedstawia okoliczności rozproszenia Żydów (diaspory) – ocenia znaczenie osiągnięć cywilizacji rzymskiej dla kultury średniowiecza i epoki nowożytnej – przedstawia organizację rządów w cesarstwie rzymskim w III–IV w. – charakteryzuje sytuację społeczną, gospodarczą i militarną Imperium Rzymskiego w IV i V w. – przedstawia organizację Kościołów chrześcijańskich w pierwszym okresie ich istnienia – przedstawia organizację i znaczenie Kościoła w okresie późnego cesarstwa – porównuje sytuację Kościoła w pierwszych wiekach istnienia i w czasach późnego cesarstwa – wyjaśnia znaczenie soborów powszechnych w kontekście dyskusji nad istotą i dogmatami chrześcijaństwa.
-----------------------------------	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wewnętrzne źródła słabości cesarstwa rzymskiego – przedstawia genezę chrześcijaństwa – wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan – opisuje zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie rzymskim (od religii prześladowanej, przez tolerowaną, do panującej). 	
<p>12. Podboje rzymskie – od początków miasta do czasów Imperium</p> <p>Pierwsze podboje Rzymu – zajęcie Italii</p> <p>Wojny punickie</p>	1h	3.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 264–241 p.n.e., 218–202 p.n.e., 149–146 p.n.e., 148 r. p.n.e., 146 r. p.n.e., 66–63 p.n.e., 58–52 p.n.e., 30 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: imperium, prowincja, sprzymierzeńcy, namiestnik, limes – przedstawia postaci: Hannibal, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w. p.n.e., 386 r. p.n.e., 340 r. p.n.e., 326–304 p.n.e., 298 r. p.n.e., 295 r. p.n.e., 280–275 p.n.e., 272 r. p.n.e., 219 r. p.n.e., 217 r. p.n.e., 216 r. p.n.e., 209 r. p.n.e., 202 r. p.n.e., 197 r. p.n.e., 133 r. p.n.e., 112–106 p.n.e. – przedstawia postaci: Pyrrus, Hamil Barkas, Fabiusz Maksimus Kunktator, Jugurta, Gajusz Mariusz, Sulla, Gnejusz Pompejusz, Klaudiusz, Trajan, Hadrian – charakteryzuje ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim – charakteryzuje ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów republiki

<p>Podbój basenu Morza Śródziemnego</p> <p>Zahamowanie podbojów w czasach cesarstwa</p>			<p>Publiusz Korneliusz Scypion, Juliusz Cezar, Oktawian August</p> <ul style="list-style-type: none"> – prześledzi na mapie ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim – prześledzi na mapie ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen punickich – wyjaśnia ideę obywatelstwa i imperium rzymskiego – wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów republiki – wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów cesarstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa – wyjaśnia przyczyny zatrzymania ekspansji rzymskiej – ocenia znaczenie armii rzymskiej w procesie budowania imperium rzymskiego świata śródziemnomorskiego.
<p>13. Gospodarka i społeczeństwo w starożytności</p>	<p>2h</p>	<p>1.1 1.3 2.3 4.2</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rolnictwo, hodowla, myślistwo, zbieractwo, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: koczownik, radło, orka, płacidło, emisja, emitent – przedstawia postaci: Krezus

Najstarsze formy gospodarki rolnej		4.5	<p>dwupolówka, uprawa, gospodarka wypaleniskowa, niewolnictwo, latyfundium, kolonat, handel wymienny, dalekosiężny i detaliczny</p> <p>– wymienia główne gałęzi i formy gospodarki starożytnej</p> <p>– charakteryzuje najstarsze formy gospodarki rolnej</p> <p>– wskazuje główne cechy rolnictwa starożytnych Greków i Rzymian</p> <p>– wyjaśnia znaczenie niewolnictwa dla gospodarki i społeczeństw w państwach starożytnych</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pieniądza w gospodarce starożytnej</p> <p>– wskazuje główne cechy handlu starożytnych Greków i Rzymian.</p>	<p>– prześledzi rozwój form gospodarki od czasów człowieka pierwotnego do końca starożytności</p> <p>– prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w starożytności</p> <p>– porównuje niewolnictwo w Rzymie z wcześniejszymi formami niewolnictwa w świecie bliskowschodnim i greckim.</p>
Rolnictwo starożytne				
Handel i rzemiosło				
14. Blok powtórzeniowy	2h	I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4
Sprawdziany-Świat antyczny.		I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4

<p>Dorobek cywilizacyjny starożytności. Omówienie- poprawa</p>				
<p>15. Kształtowanie się średniowiecznego świata</p> <p>Germanie</p> <p>Wędrowka ludów i upadek cesarstwa na Zachodzie</p> <p>Cesarstwo wschodnie</p> <p>Arabowie</p>	<p>3h</p>	<p>I.4.4</p> <p>II.1.1</p> <p>1.2</p> <p>1.3</p> <p>1.4</p> <p>2.3</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 395, 410, 455, 476, 622 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, limes, mitologia, wędrówka ludów, plemię, wojownik, ród, starszyzna, drużyna, sprzymierzeniec, trybut, cesarstwo bizantyńskie, Semici, monoteizm, prorok, islam, Koran, muzułmanin, hidżra, święta wojna – przedstawia postaci: Attyła, Teodozjusz Wielki, Odoaker, Chlodwig, Teodoryk Wielki, Justynian Wielki, Mahomet – wymienia najważniejsze plemiona 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: II w., III w., IV w., 378, V w., 451, 453, 486, 489, VI w., 507, 534, 536–555, 568, 610, 632, 636, 642, 647, 651, 711–718, 774 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: runy, wiec, ramadan, kalif, imam – przedstawia postaci: Marek Aureliusz, Odyn, Dioklecjan, Walens, Stylichon, Arbogast, Alaryk, Aecjusz, Leon Wielki, Romulus Augustulus, Abu Bakr, Omar, Dionizy Mały, Beda Czcigodny, Tacyt – wyjaśnia, jakie konsekwencje miało wypuszczenie plemion germańskich za limes rzymski – wyjaśnia przyczyny i długofalowe konsekwencje podziału cesarstwa na Wschód i Zachód – wskazuje na mapie najważniejsze germańskie państwa sukcesyjne na terenach cesarstwa rzymskiego – przyporządkowuje najważniejsze plemiona germańskie do

		<p>germańskie</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ najazdów barbarzyńskich na losy cesarstwa – wyjaśnia, czym były wędrówki ludów i jaki wpływ wywarły na kształt Europy średniowiecznej – charakteryzuje łaciński krąg kulturowy – charakteryzuje bizantyjski krąg kulturowy – charakteryzuje kultury ludów barbarzyńskich – przedstawia genezę i główne tezy islamu – charakteryzuje arabski krąg kulturowy – rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki – rozpoznaje dokonania kulturowe 	<p>zajmowanych przez nie terytoriów</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje organizację plemienną ludów germańskich – przedstawia najważniejsze stanowiska historiografii dotyczące przyczyn upadku państwa zachodniorzymskiego – opisuje charakterystyczne cechy bizantyjskiego systemu politycznego – przedstawia dokonania Justyniana w zakresie polityki wewnętrznej i zagranicznej – wskazuje na mapie zasięg panowania cesarzy bizantyńskich w VI w. – wskazuje na mapie zasięg panowania arabskiego w VII w. – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej z uwzględnieniem najazdów Arabów – wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łacińską i bizantyńską.
--	--	--	---

			Rzymian w dziedzinie prawa, literatury, nauki, architektury i techniki – identyfikuje dziedzictwo kultury rzymskiej w dorobku kulturowym Europy.	
16. Narodziny Europy – odrodzenie cesarstwa rzymskiego Rzymianie pod władzą barbarzyńców Frankowie pod rządami Merowingów. Chrzest	2h	2.1 2.2 2.3 2.4	Uczeń: -zapoznanie ucznia z wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami oceniania – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w., ok. 496, 732, 751, 753, 755, 800 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, arianin, chrystianizacja, Ojciec Kościoła, teologia, klasztor, misjonarz, hrabia, majordom, możnowładztwo, ikona, koronacja, namaszczenie, Państwo Kościelne, margrabia, marchia, renesans	Uczeń: -zapoznanie ucznia z wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami oceniania – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 507, 511, 687, 721, 726, 768–814, 771, 772, 774, 778, 782, 788, 795 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wulgata, iluminacja, komes, obrazoburstwo, ikonoklazm, rekonkwista, kapitularz – przedstawia postaci: św. Remigiusz, Alaryk II, Damazy I, św. Patryk, Grzegorz Wielki, Chlotar II, Dagobert, Grimoald, Arnulf, Pepin z Heristalu, Karolman, Leon III, Grzegorz III, Zachariasz, św. Bonifacy, Stefan II, Einchard, Stefan III, Piotr z Pizy, Paweł Diakon, Alkunin – przedstawia, jak przebiegała adaptacja przez ludy barbarzyńskie rzymskiego i greckiego dziedzictwa

Chlodwiga			karoliński	– wyjaśnia konsekwencje przyjęcia chrztu w obrządku katolickim przez frankijskiego władcę	
Kościół we wczesnym średniowieczu			– przedstawia postaci: Chlodwig, Grzegorz z Tours, św. Augustyn, św. Hieronim, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki	– wskazuje na mapie zasięg państwa Franków za czasów Chlodwiga i prześledzi jego rozwój terytorialny	
Irlandia we wczesnym średniowieczu			– wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Kościół na Zachodzie w pierwszych latach po upadku cesarstwa rzymskiego	– opisuje organizację władzy państwa Franków za czasów Merowingów	
Karolingowie			– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Chlodwiga	– wskazuje cechy charakterystyczne chrześcijaństwa w Brytanii we wczesnym średniowieczu	
Pepin Krótki			– przedstawia relacje Franków z państwami arabskimi	– wyjaśnia, z czego wynikało zaangażowanie władców frankijskich na Półwyspie Apenińskim	
Karol Wielki			– przedstawia okoliczności dojścia Karolingów do władzy	– wyjaśnia konsekwencje powstania Państwa Kościelnego	
Cesarstwo Karola Wielkiego			– wyjaśnia symboliczne znaczenie ceremonii koronacji królewskiej Pepina Małego	– ocenia znaczenie państwa Franków w kształtowaniu monarchii wczesnośredniowiecznych	
Renesans karoliński			– przedstawia okoliczności powstania Państwa Kościelnego	– ocenia rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się podstaw władzy i ustroju, sytuacji politycznej, religijnej i społeczno-gospodarczej państwa Franków	
			– charakteryzuje politykę wewnętrzną	ocenia znaczenie reform Karola Wielkiego dla kształtowania się zachodnioeuropejskiej cywilizacji średniowiecznej.	

			<p>Karola Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych w systemie feudalnym za czasów Karolingów – charakteryzuje politykę zagraniczną Karola Wielkiego – wyjaśnia przyczyny, przedstawia okoliczności i skutki koronacji cesarskiej Karola Wielkiego – charakteryzuje ideę cesarstwa karolińskiego – opisuje kulturę państwa Franków – wyjaśnia, czym był renesans karoliński – wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Karola Wielkiego, prześledzi jego zmiany. 		
17. Cesarstwo rzymskie we wczesnym	1h	2.2 2.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 843, 936, 962, 1000, 1001 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 814, 840, 863, 864, IX/X w., 919, 928, 933, 951, 955, 974, 983–1002, 987,) .

<p>średniowieczu</p> <p>Upadek Karolingów</p> <p>Nowa fala najazdów</p> <p>Drugie odrodzenie cesarstwa</p> <p>Cesarstwo a „Młodsza Europa”</p> <p>Otto III</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wiking, koczownik, chrystianizacja, liturgia, obrządek, „młodsza Europa” – przedstawia postaci: Lotar, Karol Łysy, Ludwik Niemiecki, Otton I, Otton III, Cyryl, Metody, Mieszko I, Bolesław Chrobry, Fryderyk Barbarossa – przedstawia okoliczności i konsekwencje rozpadu imperium Karola Wielkiego – przedstawia charakter najazdów normañskich na Europę – wymienia i wskazuje na mapie państwa założone przez Normanów – przedstawia konsekwencje osiedlenia się Normanów na terenie Francji – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie węgierskie 	<p>1157</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: księstwo plemienne, elekcja, głagolica, cyrylica – przedstawia postaci: Ludwik Pobożny, Rollon, Wilhelm Zdobywca, Henryk I, Jan XII, Otton II, Rościsław, Mojmir, Świętopełk, Harald Sinozęby, Gejza, Stefan Święty – wskazuje na mapie podział imperium dokonany w Verdun – przedstawia na mapie zasięg najazdów normañskich na Europę – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów Normanów – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów Węgrów – charakteryzuje królestwa wschodnio- i zachodniofrankijskie, powstałe po rozpadzie imperium Karola Wielkiego – charakteryzuje politykę zagraniczną Henryka saskiego – porównuje ideę cesarstwa karolińskiego i cesarstwa Ottonów – porównuje zasięg terytorialny państwa Ottonów i Karola Wielkiego – opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej. 	
---	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona I – przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I – charakteryzuje ideę cesarstwa Ottonów – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona III – przedstawia okoliczności i konsekwencje misji Cyryla i Metodego – prześledzi na mapie proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Europie – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy. 			
18. Obrzeża Europy w IX–XI w.	1h	2.3 2.4	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV w., VIII w., IX w., X w., 830, 906, 974, 988, 1001, 1066 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 407, 550, 597, 624, 631, 658, 965, 885, 935, 955, 995 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Danelag 		

Brytania			– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: chrystianizacja, państwo wielkomorawskie, chan, bojar, slawizacja, obrządek	– przedstawia postaci: Alfred Wielki, Kenneth Mac Alpin, Edward Wyznawca, Harald Pięknowłosa, Olaf Trygvason, Gorm Stary, Harald Sinozęby, Eryk Zwycięski, Olaf Skötkonung, Dagobert, Krum, Nikefor I, Bazyli II Bułgarobójca, Mojmir, Rościsław, Stefan IV, Mojmir II, Borzywój, Bolesław I Srogi, Waclaw Przemyślida, Bolesław II Pobożny, Oleg, Igor, Gejza		
Skandynawia						
Pierwsi Słowianie			– przedstawia postaci: św. Augustyn, Kanut Wielki, Wilhelm Zdobywca, Samo, Cyryl, Metody, Świętopełk, Wojciech, Radzim-Gaudenty, Ruryk, Włodzimierz Wielki, Stefan Święty	– przedstawia sytuację polityczną Brytanii przed najazdem Wilhelma Zdobywcy		
Bułgaria				– wyjaśnia znaczenie wędrówki ludów dla ludności słowiańskiej		
Wielkie Morawy			– opisuje proces tworzenia się państwa angielskiego z uwzględnieniem najazdów Normanów	– opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej		
Czechy				– ocenia znaczenie państwa wielkomorawskiego w dziejach Europy Środkowo-Wschodniej		
Ruś			– przedstawia proces powstawania i chrystianizacji państw normańskich w Skandynawii	– opisuje proces tworzenia się państw w Europie Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem najazdów Normanów		
Węgry			– wymienia, opisuje i wskazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie w Europie Środkowo-Wschodniej	– porównuje procesy państwowotwórcze w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej.		
			– przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa			

			<p>bułgarskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa ruskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa węgierskiego oraz włączenia go w europejski krąg kulturowy.</p>		
<p>19. Kościół w X–XIII w. Spór papieżstwa z cesarstwem, krucjaty</p> <p>Reforma kluniacka</p> <p>Reforma gregoriańska</p> <p>Papiestwo w walce</p>	4h	<p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>6.1</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w., 1075, 1077, 1095, XII w., 1122, XIII w., 1202–1204, 1291</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reforma kluniacka, celibat, reforma gregoriańska, reguła, synod, sobór, kardynał, konklawe, symonia, nepotyzm, inwestytura duchowna, kanonik katedralny, klątwa, ekskomunika, antypapież, wyprawa krzyżowa, krucjata, krzyżowiec,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 910, 1059, 1073, 1099, 1123, 1147, 1155, 1162, 1170, 1176, 1187, 1189, 1197, 1217–1221, 1229, 1249, 1250, 1266, 1270, 1305</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: asceza, fundacja, kongregacja, anatema, interdykt, konkordat, opat, Liga Lombardzka, sułtanat, rekonkwista, handel lewantyński, Cesarstwo Łacińskie, Mongołowie, bożogrobcy, Dictatus Papae</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk III, Mikołaj II, Rudolf, Matylda Toskańska, Henryk V, Lotar III, Konrad III Hohenstauf, Henryk Lew, Henryk VI, Otton IV, Karol Andegaweński, Henryk II Plantagenet, Tomasz Becket, Bonifacy VIII, Klemens V, Piotr z Amiens, Ademar, Godfryd z Boullon, Baldwin z Boullon, Rajmund z Tuluzy, Tankred, Boemund z Tarentu, Bernard</p>	

<p>z cesarstwem</p> <p>Fryderyk Barbarossa</p> <p>Triumf i upadek papieżstwa</p> <p>Idea wypraw krzyżowych</p> <p>Pierwsza krucjata</p> <p>Następne wyprawy</p> <p>IV krucjata i koniec wypraw krzyżowych</p>		<p>gibelini, gwelfowie, cystersi, norbertanie, benedyktyni, franciszkanie, dominikanie, pokuta, niewola awiniońska, Lewant, zakon rycerski, templariusze, joannici, Krzyżacy, wielki mistrz, niewierny, muzułmanin</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk IV, Grzegorz VII (Hildebrandt), Urban II, Fryderyk Barbarossa, Fryderyk II, Innocenty III, Ludwik IX Święty, Filip IV Piękny, Saladyn</p> <p>– przedstawia najważniejsze zmiany w Kościele X–XIII w.</p> <p>– przedstawia główne założenia reformy kluniackiej</p> <p>– przedstawia główne założenia reformy gregoriańskiej</p> <p>– wyjaśnia ideowe i polityczne przyczyny rywalizacji papieżstwa z cesarstwem o zwierzchnictwo nad</p>	<p>z Clairvaux, Ludwik VII, Filip August, Ryszard Lwie Serce, Władysław II Wygnaniec, Bolesław Wysoki, Henryk Sandomierski, Jaksza z Miechowa, Władysław Odonic, Kazimierz szczeciński, Leszek Biały, Szymon de Montfort, Andrzej II, Jan de Brienne, Leopold austriacki</p> <p>– wyjaśnia genezę reformy kluniackiej</p> <p>– ocenia znaczenie reformy kluniackiej dla monastycyzmu</p> <p>– opisuje mechanizmy wyboru papieża w średniowieczu</p> <p>– charakteryzuje pontyfikaty papieża Grzegorza VII i Innocentego III</p> <p>– wyjaśnia genezę reformy gregoriańskiej</p> <p>– ocenia znaczenie reformy gregoriańskiej dla Kościoła</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał i jak się zakończył spór o inwestyturę</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w cesarstwie w pełnym średniowieczu</p> <p>– przedstawia przebieg I krucjaty</p> <p>– wskazuje na mapie trasy najważniejszych krucjat</p> <p>– charakteryzuje najważniejsze zakony rycerskie</p> <p>– dostrzega udział Polaków w wyprawach krzyżowych</p> <p>– wyjaśnia, czym IV wyprawa różniła się od wcześniejszych</p>	
---	--	--	--	--

		<p>średniowieczną Europą</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze etapy konfliktu papieżstwa z cesarstwem – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy – wyjaśnia przyczyny słabości papieżstwa w późnym średniowieczu – przedstawia okoliczności i skutki niewoli awiniońskiej – wyjaśnia polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej – wymienia najważniejsze krucjaty – wyjaśnia, czym były zakony rycerskie i jak doszło do ich powstania, wymienia najważniejsze z nich – przedstawi skutki wypraw krzyżowych – wskazuje główne przyczyny 	<p>krucjat</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak IV krucjata wpłynęła na relacje łacinników z Bizancjum – ocenia konsekwencje wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej – przedstawia okoliczności rozwiązania zakonu templariuszy – ocenia wpływ papieżstwa i cesarstwa na sytuację polityczną, religijną, gospodarczą i kulturową w średniowiecznej Europie – wyjaśnia, jaką rolę odegrały wyprawy krzyżowe w dziejach konfliktu cesarstwa i papieżstwa w średniowiecznej Europie. 		
--	--	--	---	--	--

			kryzysu idei władzy uniwersalnej w Europie.		
20. Gospodarka i społeczeństwo w średniowieczu	2h	2.5 3.2 3.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IX w., X w., XI w., XII/XIII w., XIV/XV w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: feudalizm, hołd lenny, wasal, senior, drabina feudalna, rycerz, hrabstwo, marchia, księstwo, możnowładztwo, kolonizacja, prawo niemieckie, trójpolówka, jarmark, samorząd, burmistrz, rada miejska, patrycjat, pospólstwo, plebs, cech, organizacja cechowa, mistrz cechowy, czeladnik – wymienia główne gałęzi i formy gospodarki średniowiecznej – wymienia najważniejsze wynalazki	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1347–1350 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pług, suweren, domena, parowie, czarna śmierć, denar, floren, dukat, grosz, Hanza – wskaże najważniejsze momenty rozwoju gospodarczego Europy w średniowieczu, uzasadni swój wybór – prześledzi rozwój rolnictwa w średniowieczu – przedstawia okoliczności wykształcenia się feudalizmu w średniowiecznej Europie – wyjaśnia zasady funkcjonowania własności ziemskiej w średniowieczu – porówna sposoby gospodarowania na roli w starożytności i w średniowieczu – porównuje uprawę metodą dwupolówki i trójpolówki – prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w średniowieczu – porównuje handel średniowieczny z handlem starożytnym	

<p>Zachodniej w średniowieczu</p>		<p>człowieka, które zmieniły w średniowieczu sposób gospodarowano na roli i wykonywanie rzemiosła</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje najważniejsze cechy rolnictwa w średniowieczu – wyjaśnia istotę zależności feudalnych – charakteryzuje relacje między seniorem i wasalem – wyjaśnia społeczne i militarne znaczenie hołdu lennego i jego symbolikę – wyjaśnia, na jakich zasadach odbywała się kolonizacja w pełnym średniowieczu – dostrzega znaczenie wypraw krzyżowych dla rozwoju gospodarki europejskiej – przedstawia organizację miasta średniowiecznego, znaczenie i zakres 	<ul style="list-style-type: none"> – prześledzi proces kształtowania się struktury miejskiej w Europie średniowiecznej – ocenia rolę miast włoskich w odbudowie handlu i rzemiosła w Europie – ocenia znaczenie kształtowania się struktury miejskiej dla rozwoju nowoczesnej gospodarki rynkowej – ocenia rolę miast hanzeatyckich w kształtowaniu gospodarki oraz handlu bałtyckiego i europejskiego – porównuje znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym i starożytnym. 	
---------------------------------------	--	--	--	--

			<p>władzy instytucji samorządowych w mieście</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne miasta średniowiecznego – charakteryzuje osadnictwo wiejskie i miejskie na prawie niemieckim – przedstawia znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym – wskazuje najważniejsze cechy rzemiosła i handlu w średniowieczu. 		
<p>21 Narodziny państwa polskiego i ustrój monarchii piastowskiej</p> <p>Prehistoria ziem polskich</p> <p>Początki Polski</p>	2h	<p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: poł. X w., 966, 968, 992, 1000, 1002–1018, 1018, 1025 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: opole, plemię, gród, drużyna, danina, Polska, Polanie, Wieleci, Dagome iudex, państwo patrymonialne, prowincja kościelna – przedstawia postaci: Gall Anonim, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1300–400 p.n.e., IV i III w. p.n.e., I i II w. n.e., II–IV w. n.e., ok. 963, 967, 972, 990, 997 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cmentarzysko, kultura łużycka, szlak bursztynowy – przedstawia postaci: Świętopełk, Siemowit, Lestek, Siemomysł, Ibrahim ibn Jakub, Jordan, Unger, Hodo, Otton II, Henryk Kłótnik, Teofano, Oda, Bolesław II Pobożny, Sylwester II, Henryk II, Bolesław III Rudy, Rycheza, Świętopełk ruski, Jarosław Mądry 	

<p>Panowanie Mieszka I i chrzest Polski</p> <p>Bolesław Chrobry</p>		<p>Popiel, Piast, Mieszko I, Otton I, Dąbrowka, Bolesław Chrobry, Wojciech, Otton III, Radzim-Gaudenty, Mieszko II</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin państwa polskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki chrystianizacji państwa polskiego</p> <p>– charakteryzuje politykę zagraniczną Mieszka I</p> <p>– przedstawia relacje państwa Mieszka z cesarstwem</p> <p>– charakteryzuje politykę zagraniczną Bolesława Chrobrego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Chrobrego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Kościoła w państwie Piastów</p> <p>– przedstawia przebieg misji św. Wojciecha i wyjaśnia jej znaczenie</p>	<p>– prezentuje główne stanowiska historiografii dotyczące etnogenezy Słowian</p> <p>– przedstawia, jak zmieniała się etniczna struktura osadnictwa nad Wisłą i Odrą przed powstaniem państwa polskiego</p> <p>– wskazuje na mapie pierwsze ośrodki władzy państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego</p> <p>– odróżnia legendarne początki państwa polskiego od faktów historycznych</p> <p>– wyjaśnia uwarunkowania i dalekosiężne konsekwencje chrystianizacji państwa polskiego</p> <p>– ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego)</p> <p>– wyjaśnić, jaką rolę odgrywał zjazd gnieźnieński w polityce Ottona III</p> <p>– przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w.</p> <p>– porównuje obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała idea państwa patrymonialnego pierwszych Piastów.</p>	
---	--	---	---	--

			<p>– przedstawia na mapie obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego</p> <p>– przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie pierwszych koronacji władców polskich.</p>		
<p>22.. Upadek i odnowienie Królestwa Polskiego</p> <p>Kryzys monarchii wczesno-piastowskiej</p> <p>Odbudowa państwa</p> <p>Odnowienie monarchii</p>	2h	<p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p> <p>5.1</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1031, 1034, 1038 lub 1039, 1076, 1079, 1138</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reakcja pogańska, dzielnica, rozbiecie dzielnicowe, senior, princeps, junior, seniorat, prawo książęce, danina</p> <p>– przedstawia postaci: Mieszko II, Bezprym, Kazimierz Odnowiciel, Brzetysław, Mieclaw, Bolesław II Szczodry, Stanisław ze Szczepanowa, Władysław Herman, Zbigniew, Sieciech, Bolesław III Krzywousty,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1032, 1047, 1054, 1058, 1060 i 1063, 1069, 1070–1072, 1075, 1077, 1093, 1097, 1102, 1107/1108, 1109, 112, 1114, 1122, 1124, 1131, 1133, 1135, 1146, 1157, 1166, 1173, 1177, 1181, 1194, 1198, 1202</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: paliusz arcybiskupi, kasztelania, kasztelan, prowincja, cześnik, palatyn-wojewoda, kanclerz, kancelaria, regalia</p> <p>– przedstawia postaci: Otton, Konrad II, Jarosław Mądry, Dytryk, Rycheza, Stefan Święty, Piotr Wenecjanin, Henryk III, Włodzimierz Wielki, Dobroniega, Aaron, Izjasław, Henryk IV, Wratisław II, Grzegorz VII, Salomon, Mieszko, Judyta, Judyta Maria, Henryk V, Piotr Włostowic, Skarbimir, Otto z Bambergu, Lotar III, Norbert z Xanten, Zbysława, Salomea, Konrad III,</p>	

<p>Rządy Bolesława Krzywoustego</p> <p>Początek rozbicia dzielnicowego</p> <p>Organizacja państwa Piastów po kryzysie za Mieszka II</p>		<p>Władysław III Wygnaniec, Bolesław IV Kędzierzawy, Mieszko III Stary, Henryk Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy</p> <p>– przedstawia przyczyny kryzysu państwa pierwszych Piastów</p> <p>– przedstawia okoliczności odzyskania władzy i terytorium państwa przez Kazimierza Odnowiciela</p> <p>– przedstawia organizację państwa Piastów po kryzysie za Mieszka II</p> <p>– charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Szczodrego</p> <p>– przedstawia okoliczności koronacji Bolesława i wyjaśnia jej znaczenie</p> <p>– charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Krzywoustego</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania rozbicia dzielnicowego</p>	<p>Fryderyk Barbarossa, Mieszko Płatonogi, Bolesław Wysoki, Odo, Leszek Bolesławowic, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki</p> <p>– rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w.</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce piastowskiej</p> <p>– charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Władysława Hermana</p> <p>– przedstawia kontrowersje wokół sprawy sporu Bolesława z biskupem Stanisławem</p> <p>– wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej.</p>	
---	--	--	--	--

			<p>– przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbicia dzielnicowego; wyjaśnia, na czym polegały zasady senioratu i pryncypatu</p> <p>– przedstawia zakres władzy księcia zwierzchniego i książąt dzielnicowych.</p>		
<p>23. Polska dzielnicowa</p> <p>Walki o tron krakowski</p> <p>Społeczeństwo Polski dzielnicowej</p> <p>Kolonizacja niemiecka</p>	3h	<p>3.4</p> <p>5.1</p> <p>5.2</p> <p>5.3</p> <p>5.4</p> <p>5.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1226, 1227, 1241, 1295, 1300, 1320</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Mongołowie, Tatarzy, immunitet, kolonizacja niemiecka, prawo niemieckie, lokacja, czynsz, zasadźca, wolnizna, kanonizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Mieszko III Stary, Władysław Laskonogi, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Mieszko</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1202, 1205, 1211, 1229, 1232–1241, 1243, 1279, 1290, 1291, 1294, 1301, 1304, 1306, 1308, 1310, 1311, 1314, 1320–1321, 1329, 1330–1332</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: sołtys, wójt, ławnik, samorząd, rada miejska, burmistrz, starosta, rejza</p> <p>– przedstawia postaci: Krystyn, Roman halicki, Innocenty III, Władysław Odonic, Świętopełk gdański, Jadwiga śląska, Wincenty Kadłubek, Innocenty IV, Wincenty z Kielczy, Przemysław I, Bolesław Pobożny, Przemysław Ottokar II, Mściwój II, Henryk głogowski, Elżbieta Ryksa, Karol Robert, Elżbieta Łokietkówna, Jan Muskata, Jan Luksemburski, wójt Albert,</p>	.

<p>Polityczne osłabienie kraju</p> <p>Tendencje zjednoczeniowe</p> <p>Pierwsze próby zjednoczenia</p> <p>Odnowienie królestwa</p>		<p>Plątonogi, Henryk Kietlicz, Bolesław V Wstydlivy, Henryk Brodaty, Henryk Pobożny, Stanisław ze Szczepanowa, Leszek Czarny, Jakub Świnka, Henryk Prawy, Przemysław II, Władysław Łokietek, Waclaw II, Waclaw III</p> <p>– przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej</p> <p>– przedstawia w skrócie dzieje polityczne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego</p> <p>– opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje społeczeństwo Polski dzielnicowej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała i z czego wynikała kolonizacja na</p>	<p>Giedymin</p> <p>– ocenia przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich</p> <p>– ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim</p> <p>– charakteryzuje proces przewyciężenia rozbicia ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła</p> <p>– przedstawia trudności w przewyciężaniu tendencji decentralizacyjnych w trakcie rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie koronacji królewskich dla polityki zjednoczeniowej</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg władztwa Piastów śląskich za czasów Henryka Brodatego i Henryka Pobożnego</p> <p>– wskazuje na mapie i porównuje zasięg terytorialny państwa Przemysła II i Waclawa II</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg państwa Łokietka i porównuje z państwem Przemysła II i Waclawa II</p> <p>– wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze następstwa rozbicia dzielnicowego</p> <p>– opisuje kierunki i charakter oraz konsekwencje najazdów mongolskich dla Europy Środkowo-Wschodniej</p> <p>– przedstawia relacje polsko-krzyżackie za czasów Łokietka.</p>	
---	--	---	--	--

			<p>prawie niemieckim w Polsce dzielnicowej</p> <p>– przedstawia tendencje zjednoczeniowe w Polsce dzielnicowej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie koronacji Władysława Łokietka</p> <p>– przedstawia genezę państwa krzyżackiego</p> <p>– porównuje zasięg państwa Władysława z obszarem Polski przed rozbiem dzielnicowym.</p>			
24. Blok powtórzeniowy	2h	II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5		
Sprawdzian. Omówienie sprawdzianu.		II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5		

<p>25.Koniec panowania dynastii Piastów</p> <p>Kazimierz III Wielki</p> <p>Organizacja władzy po zjednoczeniu</p> <p>Monarchia stanowa</p> <p>Monarsze inwestycje</p> <p>Wygaśnięcie dynastii i Andegawenowie na tronie</p>	<p>3h</p>	<p>7.1</p> <p>7.2</p> <p>7.3</p> <p>7.4</p> <p>7.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1226, 1333, 1364, 1370, 1382, 1385</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: świętopietrze, Szczerbiec, rada królewska, insygnia, stan, monarchia stanowa, prawo rycerskie, kolonizacja na prawie niemieckim, żupy solne, Korona Królestwa Polskiego, regencja, rządy regencyjne, Krzyżacy, państwo krzyżackie, wielki mistrz</p> <p>– przedstawia postaci: Władysław Łokietek, Kazimierz III Wielki, Ludwik Andegaweński, Elżbieta Łokietkówna, Jadwiga Andegaweńska, Władysław Jagiełło</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Kazimierza</p> <p>– charakteryzuje politykę zagraniczną</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1190, 1211, 1230, 1236, 1242, 1245, 1250, 1255, 1283, 1335, 1339, 1338–1366, 1341, 1343, 1343–1353, 1347</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: starosta, wojewoda, województwo, kanclerz, podskarbi, kancelaria, statut wiślicki, Akademia Krakowska, kapituła generalna, konwent, zakon kawalerów mieczowych, komtur, komturia, mistrz krajowy</p> <p>– przedstawia postaci: Jan Luksemburski, Bolesław Jerzy, Karol IV Luksemburski, Waldemar duński, Piotr de Lusignan, Herman von Salza, Andrzej II, Aleksander Newski, Mendog, Świętopełk gdański, Giedymin, Olgierd, Kiejstut, Jan Długosz</p> <p>– przedstawić okoliczności odłączenia Śląska od reszty ziem polskich</p> <p>– przedstawić sytuację Mazowsza i Pomorza po zjednoczeniu ziem polskich</p> <p>– przedstawić stosunki polsko-krzyżackie za czasów Kazimierza</p> <p>– ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski</p> <p>– wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XIV w.</p>	
--	-----------	--	--	---	--

<p>Państwo krzyżackie</p> <p>Krzyżacy i Litwa</p>			<p>Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego – przedstawia organizację władzy w państwie Kazimierza – przedstawia początki monarchii stanowej w Polsce – przedstawia okoliczności i konsekwencje wygaśnięcia rodu Piastów na tronie polskim – charakteryzuje rządy Ludwika w Polsce – przedstawia, w jaki sposób uregulowano sukcesję po Ludwiku Węgierskim – wyjaśnia okoliczności powstania państwa krzyżackiego w Europie Środkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich – wyjaśnia konsekwencje koronacji Jadwigi na króla Polski – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego w XIV w. – przedstawia stosunki litewsko-krzyżackie w XIV w. 		
<p>26.Regiony</p> <p>Polski</p> <p>w średniowieczu</p>	<p>1h</p>	<p>4.3</p> <p>5.1</p> <p>7.1</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 990, 1004, 1075, 1122, 1124, 1226, 1227, 1241, 	<p>.</p>	<p>–</p>

Wielkopolska		1000, 1038 lub 1039, 1047, 1138, 1295, 1320, 1466, 1526	1308, 1311, 1314, 1343, 1348	
Dzielnica krakowska – Małopolska		– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkopolska, Małopolska, inkorporacja, kolonizacja niemiecka, Prusy Królewskie	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: państwo Wiślan, patrycjat, trybut, oprawa wdowia	
Śląsk		– przedstawia postaci: Mieszko I, Bolesław Chrobry, Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Ludwik Węgierski, Bolesław Szczodry, Władysław Herman, Konrad Mazowiecki, Zygmunt I Stary	– przedstawia postaci: Władysław Wygnaniec, Mieszko Stary, Bolesław Kędzierzawy, Przemysł II, Waclaw II, Henryk głogowski, Siemowit IV, władca Wiślan, Bolesław I Srogi, Henryk Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy, Bolesław Wstydlivy, wójt Albert, Brzetysław, Henryk Brodaty, Henryk Pobożny, Henryk Prawy, Jan Luksemburski, Mieclaw, Leszek Biały, Zemuzil, Warcisław, Świętopełk gdański, Mściwój II, Jan Muskata, Kazimierz Konradowic, Zbigniew, Salomea, Leszek Czarny, Bolesław Rogatka	
Mazowsze			– prześledzi dzieje regionów Polski w średniowieczu: Wielkopolski, Małopolski, Śląska, Mazowska, Pomorza, Kujaw, ziemi łęczyckiej i sieradzkiej oraz ziemi lubuskiej	
Pomorze			– poda przykłady bardziej znanych średniowiecznych zabytków z omówionych regionów Polski	
Kujawy			– dostrzeże tendencje separatystyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich przyczyny	
Ziemia łęczycka i sieradzka		– wymienia i wskazuje na mapie regiony Polski w średniowieczu	– dostrzeże tendencje centralistyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich przyczyny	
Ziemia lubuska		– wskazuje momenty, w których regiony te były poza granicami Polski, wyjaśnia tego przyczyny		
		– wyjaśnia, skąd się wzięły nazwy		

			<p>„Wielkopolska” i „Małopolska”</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje pozycję i znaczenie Małopolski i Wielkopolski w średniowieczu, wyjaśnia, z czego wynikała ich rywalizacja – wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla spójności ziem polskich – wyjaśnia, w jakich okolicznościach Śląsk oddzielił się od Polski – wyjaśnia, z czego wynikała odrębność terytorialna Mazowsza w późnym średniowieczu. 	<p>– prześledzi z większą uwagą historię swojego regionu, odniesie ją do dziejów całego państwa polskiego.</p>		
<p>27. Polska i Litwa za pierwszych Jagiellonów</p> <p>Układ w Krewie</p> <p>Polska i Litwa za</p>	4h	<p>7.1</p> <p>7.2</p> <p>7.3</p> <p>7.4</p> <p>7.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1374, 1384, 1385, 1386, 1409, 15 VII 1410, 1411, 1422, 1430, 1434, 1440, 1444, 1447, 1454, 1466, 1493 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia krewska, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1382, 1387, 1390, 1392, 1398, 1399, 1401, 1410, 1413, 1414, 1419, 1422, 1430, 1431, 1432, 1433, 1435, 1439, 1440, 1454, 1457, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1469, – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia wileńsko-radomska, unia horodelska, ród heraldyczny, wielka wojna, wojna głodowa, przywilej koszycki, poradlne, przywilej 		i .

<p>panowania Jagiełły</p> <p>Wielka wojna z zakonem</p> <p>Dynastia Jagiellonów</p> <p>Przywileje szlacheckie</p> <p>Odzyskanie Pomorza</p> <p>„Naród polityczny” i początki parlamentaryzmu</p>			<p>sukcesja, elekcja, rządy regencyjne, unia personalna, przywilej szlachecki, stan, szlachcic, nietykalność osobista, pospolite ruszenie, wojsko najemne, autonomia, folwark szlachecki, pańszczyzna, sejmik szlachecki, ziemianin, sejm walny, stany sejmujące, senat, rada królewska, izba poselska, Rzeczpospolita szlachecka</p> <p>– przedstawia postaci: Ludwik Węgierski, Jadwiga Andegaweńska, Władysław II Jagiełło, Witold, Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk</p> <p>– przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Ludwika Węgierskiego</p>	<p>czerwiński, przywilej jedlneński, Związek Pruski, przywilej cerkwicko-nieszawski, zjazd prowincjonalny, wojna popia, kapituła</p> <p>– przedstawia postaci: Wilhelm Habsburg, Kiejstut, Olgierd, Zygmunt Luksemburski, Świdrygiełło, Zygmunt Kiejstutowicz, Zofia Holszańska, Urlyk von Jungingen, Henryk von Plauen, Paweł Włodkowic, Zbigniew Oleśnicki, Elżbieta Rakuszanka, Jan Długosz, Filip Kallimach, Spytko z Melsztyna, Jan von Baysen, Ludwik von Erlichshausen, Andrzej Tęczyński, Mikołaj Tungen, Marcin Truchsess</p> <p>– wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Litwą w XIV–XV w.</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa litewskiego po układzie w Krewie</p> <p>– przedstawia postanowienia unii Wilnie, Radomiu i w Horodle</p> <p>– ocenia militarne i polityczne znaczenie bitwy pod Grunwaldem</p> <p>– przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po I pokoju toruńskim</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Witolda</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Jagiełły</p>	
--	--	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia układu w Krewie – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po układzie w Krewie – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Jadwigi – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny z zakonem – przedstawia najważniejsze postanowienia I pokoju toruńskiego – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Władysława Jagiełły – przedstawia konsekwencje śmierci Władysława pod Warną dla Polski i dla Węgier – przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Kazimierza – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Jagiellończyka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XV w. – charakteryzuje sytuację ludności pruskiej pod panowaniem krzyżackim – przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po II pokoju toruńskim – ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej – przedstawia postanowienia przywileju koszyckiego – przedstawia postanowienia przywileju czerwińskiego – przedstawia postanowienia przywileju jedlneńskiego – przedstawia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego – przedstawia politykę Kazimierza wobec Kościoła polskiego – ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów. 	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę stanu szlacheckiego – charakteryzuje stan szlachecki – wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie tych przywilejów dla rozwoju polskiego parlamentaryzmu – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wojny trzynastoletniej – przedstawia najważniejsze postanowienia II pokoju toruńskiego – wyjaśnia genezę polskiego parlamentu – przedstawia skład i zasady funkcjonowania sejmu walnego – wyjaśnia, na czym polegała polityka dynastyczna Jagiellonów. 		
28. Europejskie narody	1h	5.2 6.1	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 987, 1355, 1414,	

<p>i państwa narodowe w średniowieczu</p> <p>Wspólnoty plemienne</p> <p>Królestwo a naród – średniowieczna Francja</p> <p>Tradycja historyczna a kształtowanie się narodu – Polska Piastów</p> <p>„Swoi” i „obcy” – Polska dzielnicowa</p>		<p>6.2</p> <p>8.1</p>	<p>wydarzeń: IV–XI w., XI/XII w., XII w., XIII w., XIV w., 1419</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wspólnota plemienna, naród, ród, wspólnota sąsiedzka, ojczyzna, monarchia, cesarstwo, feudalizm, naród polityczny, husyci, rewolucja husycka, artykuły praskie, świadomość narodowa</p> <p>– przedstawia postaci: Hugo Kapet, Filip IV Piękny, Joanna d’Arc, Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Krak, Lech, Jakub Świnka, Jan Hus</p> <p>– charakteryzuje wspólnoty plemienne we wczesnym średniowieczu</p> <p>– wymienia czynniki wpływające na kształtowanie się świadomości narodowej w średniowieczu</p> <p>– wymienia różne kategorie więzi,</p>	<p>1458</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Stany Generalne, wojna stuletnia, delfin, autochton</p> <p>– przedstawia postaci: Bonifacy VIII, Karol VII, Ziemomysł, Henryk Prawy, Tomasz II, wójt Albert, Leszek Czarny, Przemysław Ottokar I, Karol IV Luksemburski, John Wicklef, Wacław IV Luksemburski, Zygmunt Luksemburski, Jerzy z Podiebradów</p> <p>– wyjaśnia genezę wspólnot plemiennych</p> <p>– wyjaśnia wpływ monarchii na kształtowanie się świadomości państwowej i narodowej</p> <p>– przedstawia początki państwa francuskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wojny stuletniej dla wykształcenia się świadomości Francuzów</p> <p>– przedstawia początek monarchii stanowej we Francji</p> <p>– wyjaśnia genezę narodu średniowiecznego</p> <p>– charakteryzuje naród średniowieczny, porównuje go z narodem współczesnym</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał w średniowieczu mechanizm odróżniania „swoich” od „obcych”.</p>	
---	--	-----------------------	--	--	--

<p>„Narodowy” kult religijny – średniowieczne Czechy</p> <p>Naród w średniowieczu a naród współczesny</p>			<p>jakie łączyły ludzi w średniowieczu (rodzinne, sąsiedzkie, narodowe, społeczne, religijne itd.)</p> <p>– przedstawia mityczne korzenie narodu polskiego obecne w średniowiecznych kronikach</p> <p>– wyjaśnia znaczenie tradycji mitycznej i historycznej w kształtowaniu się świadomości narodowej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla wykształcenia się świadomości Polaków</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wojen husyckich dla wykształcenia się świadomości Czechów</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin ruchu husyckiego i uznania go za herezję.</p>			
<p>29. Rywalizacja angielsko-</p>	<p>1h</p>	<p>6.2 6.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń:</p>		

<p>francuska w XII–XV w.</p> <p>Anglia za pierwszych Plantagenetów</p> <p>Konflikt Ryszarda Lwie Serce z Filipem Augustem</p> <p>Wojna stuletnia</p>		<p>wydarzeń: 1215, 1338</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: krucjata, parlament, hołd lenny, wojna stuletnia, czarna śmierć, regencja</p> <p>– przedstawia postaci: Ryszard Lwie Serce, Jan bez Ziemi, Filip August, Edward III, Jan II Dobry, Karol V Mądry, Joanna d’Arc, Karol VII</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Anglia stała się lennikiem Francji</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko- francuskie w XII w.</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko- francuskie w XIV w.</p> <p>– wyjaśnia genezę wojny stuletniej</p> <p>– przedstawia etapy i najważniejsze wydarzenia wojny stuletniej</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko- francuskie w XV w.</p>	<p>1154, 1170, 1189, 1194–1199, 1214, 1340, 1346, 1356, 1360, 1375, 1415, 1420, 1429, 1430, 1435, 1450, 1453</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielka Karta Swobód, delfin, żakeria, konetabl</p> <p>– przedstawia postaci: Godfryd Plantagenet, Henryk II, Ludwik VII, Eleonora Akwitańska, Tomasz Becket, Otton IV, Ferrand flandryjski, Henryk III, Ludwik XIII Lew, Filip IV Piękny, Filip VI Walezjusz, Jan Luksemburski, Edward Czarny Książę, Filip Śmiały, Jan de Armagnac, Bertrand de Guesclin, Jan bez Trwogi, Henryk V, Karol VI Szalony, Henryk VI</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii w XII i XIII w.</p> <p>– przedstawia proces formowania się społeczeństwa stanowego w Anglii i we Francji</p> <p>– porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii i Francji w XIV i XV w.</p> <p>– ocenia znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Anglii i Francji.</p>	
--	--	--	--	--

			– przedstawia skutki wojny stuletniej.		
30.Europa Środkowa w XIII–XV w. Czasy ekspansji wielkich dynastii i łączenia królestw	2h	3.2	Uczeń:	Uczeń:	
		3.4	– zna daty i przyporządkowuje je do	– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1250–1273,	
		6.2	wydarzeń: 1300, 1301, 1304, 1306,	1266, 1278, 1282, 1298, 1308, 1315, 1346, 1389, 1396, 1402,	
		6.3	1356, 1370, 1382, 1419, 1420, 1434,	1433, 1436, 1456, 1458, 1471, 1490	
		6.4	1440, 1444, 1453, 1492		
		7.3	– wyjaśnia pojęcia i terminy		
		7.5	i posługuje się nimi: kolegium	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkie	
		7.6	elektorów, federacja, rewolucja	Bezkrólewie, nieszpory sycylijskie, Złota Bulla, taboryci,	
Przemysłidzi			husycka, egalitaryzm, artykuły	kalikstyni, kompakty praskie	
Andegawenowie			praskie, krucjata, Tatarzy, regencja	– przedstawia postaci: Przemysław Ottokar I, Przemysław Ottokar II,	
Habsburgowie			– przedstawia postaci: Rudolf	Karol Andegaweński, Ludwik Święty, Karol Robert	
Luksemburgowie			z Habsburga, Waclaw II, Henryk VII	Andegaweński, Albrecht I Habsburg, Wilhelm Tell, Winkelried,	
			Luksemburski, Karol IV	Jan Luksemburski, Ludwik IV Wittelsbach, Zygmunt	
			Luksemburski, Ludwik	Luksemburski, Waclaw IV Luksemburski, Jan Zizka, Zygmunt	
			Andegaweński, Witold Wielki Książę	Korybutowicz, Jerzy z Podiebradów, Bajazyt I Błyskawica, Jan	
			Litewski, Murad I, Tamerlan,	Hunyadi, Mahomet II, Maciej Korwin,	
			Władysław III Warneńczyk,	– przedstawia konsekwencje wygaśnięcia rodu Arpadów	
			Kazimierz Jagiellończyk, Władysław	na Węgrzech	
			Jagiellończyk, Jan Olbracht,	– wyjaśnia, czym było i z czego wynikało Wielkie Bezkrólewie	
			Aleksander Jagiellończyk	w Rzeszy	

tureckie i upadek Konstantynopola		<ul style="list-style-type: none"> – wymieni najważniejsze dynastie panujące późnego średniowiecza i przyporządkuje je do właściwych państw – przedstawia konsekwencje wygaśnięcia rodu Przemyślidów w Czechach – przedstawia okoliczności objęcia tronu węgierskiego przez Andegawenów – wyjaśnia, w jaki sposób od połowy XIV w. wybierano cesarzy niemieckich – wyjaśnia, jak doszło do zbudowania pozycji Habsburgów – charakteryzuje sytuację Czech pod panowaniem Luksemburgów – wyjaśnia genezę rewolucji husyckiej – przedstawia doktrynę husytów – przedstawia przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rodu Przemyślidów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – charakteryzuje rządy Andegawenów na Sycylii i na Węgrzech – ocenia znaczenie rodu Andegawenów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Habsburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Luksemburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyńskiego i ekspansji tureckiej dla Europy. 	
--------------------------------------	--	---	---	--

			<p>i konsekwencje wojen husyckich w Czechach</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie tureckie w XIV–XV w. – przedstawi okoliczności upadku cesarstwa bizantyńskiego – przedstawi na mapie zasięg panowania Jagiellonów pod koniec XV w. 			
<p>31. Obrzeża Europy w późnym średniowieczu</p> <p>Irlandia i Szkocja</p> <p>Anglia po wojnie stuletniej</p> <p>Państwa Półwyspu</p>	1h	6.2 6.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1469, 1485, 1397, 1380 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna dwóch róż, rekonkwista, faktoria handlowa, unia kalmarska, Hanza, zbieranie ziem ruskich – przedstawia postaci: Henryk VII Tudor, Henryk Żeglarz, Alfons VIII Szlachetny, Izabela Kastylijska, Ferdynand Aragoński, Iwan III Srogi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1297, 1309, 1314 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: nieszpory sycylijskie, kortezy – przedstawia postaci: Henryk II, Edward I, William Wallace, Robert Bruce, Henryk VI, Ryszard III, Małgorzata duńska, Eryk słupski, Dymitr Doński – charakteryzuje sytuację w Anglii po wojnie stuletniej – charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania rekonkwisty – ocenia skutki rekonkwisty – charakteryzuje sytuację księstw ruskich pod panowaniem 		

Iberyjskiego			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje relacje między Anglią, Irlandią a Szkocją w pełnym i późnym średniowieczu – wyjaśnia, jak doszło do objęcia władzy w Anglii przez dynastię Tudorów – wskaże na mapie poszczególne państwa Półwyspu Iberyjskiego – przedstawia sytuację ludności katolickiej na Półwyspie Iberyjskim – wyjaśnia, jak doszło do powstania królestwa Hiszpanii – wyjaśnia, czym była unia kalmarska – wyjaśnia, jak doszło do zrzucenia władzy tatarskiej i rozpoczęcia procesu „zbierania ziem ruskich”. 	<p>tatarskim</p> <ul style="list-style-type: none"> – oceni rolę księstwa moskiewskiego w jednoczeniu ziem ruskich. 		
Skandynawia						
Moskwa						
32.Cywilizacja średniowiecznej Europy	2h	8.1 8.2 8.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 529, 1054, 1453, 1455, 1492, 1517 – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VIII/IX w., X w., XI w., 1098, XI/XII w., XII w., 1120, 1154, XIII w., 1204, 1209, 1215, 1226, 1478, 1498 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: ehumeryzm, 		
Dziedzictwo						

starożytności			i posługuje się nimi: renesans karoliński, renesans XII w., scholastyka, chrystianizacja, ruchy ubóstwa, herezja, franciszkanie, dominikanie, zakony żebrzące, krucyfiks, zakony kontemplacyjne, benedyktyni, cystersi, Indoeuropejczycy, klasztor, reguła, opat, uniwersytet, autonomia, teologia, magister, doktor, bard, saga, skald, feudalizm, kultura rycerska, kultura prowansalska, legendy arturiańskie, krucjata, pasowanie na rycerza, katarzy, albigensi, kaznodziejstwo, inkwizycja, reformacja, wielka schizma wschodnia, doktryna, sobór powszechny, prawosławie, czarna śmierć, taniec śmierci, czyściec, humanizm, odrodzenie, renesans, wielkie odkrycia geograficzne,	waldensi, skryptorium, iluminacja, miniatura, kopista, inicjał, reforma kluniacka, kanonicy regularni, premonstratensi, trubadur, miłość dworna, dualistyczna wiara, doskonali, trybunał inkwizycyjny, Święte Oficjum, auto-da-fe, misteria, eschatologia, prezbiterium, ikonostas, ambona – przedstawia postaci: św. Anzelm, Roger Bacon, Jan Duns Szkot, Piotr Waldo, Robert z Molesmes, Norbert z Xanten, Fryderyk Barbarossa, Chretien de Troyes, Innocenty III, Tomasz Torquemada, Ludwik VIII Lew, Cyryl i Metody – dostrzega spuściznę starożytną w kulturze średniowiecznej – dostrzega chrześcijańskie i pogańskie korzenie ideologii władzy w średniowieczu – wyjaśnia, w jaki sposób i z jakiego powodu przebiegała chrystianizacja tradycji pogańskiej – wyjaśnia genezę zakonów chrześcijańskich – ocenia rolę zakonów w kulturze i społeczeństwie średniowiecza – charakteryzuje zakony franciszkanów i dominikanów, porównuje je z benedyktynami i cystersami – charakteryzuje ruchy ubóstwa i wyjaśnia, z czego wynikała ich popularność		
Chrześcijaństwo						
Tradycje barbarzyńskie						
Środowiska tworzące kulturę średniowieczną						
Pojęcie Europy						
Niepokoje średniowiecza						
Koniec średniowiecza						

		<p>kolonia, protestantyzm, sztuka romańska, sztuka gotycka, witraż,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postaci: Piotr Abelard, Arystoteles, św. Tomasz z Akwinu, św. Franciszek z Asyżu, św. Dominik Guzman, św. Benedykt z Nursji, św. Bernard z Clairvaux, św. Augustyn, Kazimierz Wielki, Jadwiga Andegaweńska, Dante Alighieri, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Jan Gutenberg, Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Jan Długosz – wymienia główne czynniki kształtujące kulturę średniowieczną – wskazuje momenty szczególnego zainteresowania kulturą starożytną (renesans) – charakteryzuje ideologię władzy w średniowieczu – przedstawia główne powinności i zadania średniowiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli katarzy – wyjaśnia, czym była inkwizycja i jak się narodziła – wymienia ważniejsze uniwersytety średniowieczne, poda ich specjalizacje – scharakteryzuje przemiany społeczne w Europie w późnym średniowieczu – rozpoznaje romański i gotycki styl w sztuce – podaje przykłady romańskich i gotyckich zabytków – wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej – identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza. 	
--	--	--	--	--

			<p>zakonników</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze zakony w średniowieczu – przedstawia przyczyny i mechanizmy walki z herezjami w średniowieczu – wyjaśnia przyczyny rozpadu Kościoła na Wschodni i Zachodni – wyjaśnia, jaką rolę w średniowieczu odgrywały uniwersytety, i przedstawia ich organizację – charakteryzuje kulturę rycerską – charakteryzuje kulturę prowansalską – charakteryzuje romański i gotycki styl w sztuce – wskazuje cezury końcowe epoki średniowiecza. 			
33.Blok powtórzeniowy	3h	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8		
Sprawdzian.		II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8		

Omówienie sprawdzianu.			II.6–II.8		
Sprawdzian końcowy (epokowy)	1h	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	
34. Wielkie odkrycia geograficzne Kształt świata Odkrywanie oceanu Półwysep Iberyjski u schyłku XV w. Wyprawy morskie Portugalczyków	2h	(II)6.2 1.2 1.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1492, 1494 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kartografia, rekonkwista, irygacja, konkwistador, monopol, kompania handlowa, faktoria, emirat, unia personalna, kolonia, kolonizacja – przedstawia postaci: Marco Polo, Izabela Kastylijska, Ferdynand Aragoński, Henryk Żeglarz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Amerigo Vespucci – wyjaśnia przyczyny wielkich odkryć geograficznych	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1271, 1469, 1444, 1488, 1497–1499, 1498, 1500, 1501–1502, 1517, 1519–1522, 1577–1580, 1596, 1728–1741, 1810 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: galera, rufa, ster osiowy, karawela, reja, karaka, kompas, rumb, sekstans, astrolabium, kwadrant, krzyż św. Jakuba, chronometr, szkorbut, korsarz – przedstawia postaci: Klaudiusz Ptolemeusz, Lanzarote Malocello, Bartolomeu Diaz, Pedro Cabral, Vasco Nuñez de Balboa, Juan del Caño, Kazimierz Funk, Francis Drake, Jacques Cartier, Willem Barents, Vitus Bering, Adolf Nordenskiöld – przedstawia stan wiedzy Europejczyków w XV w. na temat otaczającego ich świata – porównuje stan wiedzy Europejczyków na temat otaczającego ich świata w XV w. i po wielkich odkryciach geograficznych	

<p>Odkrycia hiszpańskie</p> <p>Podróż dookoła świata</p> <p>Ferdynanda Magellana</p> <p>Wyprawy angielskie i francuskie</p>			<p>– wymienia najważniejsze państwa-uczestników wielkich odkryć geograficznych i wyjaśnia, dlaczego właśnie one zaangażowały się w podróże dalekomorskie</p> <p>– wskazuje na mapie główne kierunki wypraw odkrywczych i przedstawia ich przebieg</p> <p>– wyjaśnia genezę pierwszych zamorskich kolonii i faktorii handlowych i kompanii handlowych.</p>	<p>– wymienia najważniejsze wynalazki i konstrukcje, które pozwoliły poprawić jakość żeglugi i umożliwiły odkrycia</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Hiszpanii oraz Portugalii w XV w.</p> <p>– rozróżnia odkrycia portugalskie od hiszpańskich, angielskich i francuskich, umiejscowi je w czasie i przestrzeni</p> <p>– ocenia znaczenie wielkich odkryć geograficznych dla Hiszpanii, Portugalii.</p>	
<p>35 . Europa i świat w XV–XIX w.</p> <p>Skutki ekspansji Europejczyków</p> <p>Aztekowie i Inkowie</p>	<p>2h</p>	<p>1.1</p> <p>1.2</p> <p>1.3</p> <p>1.4</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1519, 1532</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kompania handlowa, kolonia, monopol, faktoria handlowa, rolnictwo wypaleniskowe, chrystianizacja, misja, misjonarz, islam, hinduizm, izolacja,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1516, 1543, 1564–1565, 1602, 1609, 1622, 1637, 1739, 1757, 1767, 1858</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: gorączka złota, animizm, Kongregacja Propagandy Wiary, Imperium Wielkiego Mogola, nabab, kontrybucja, eksterytorialność, Kraj Kwitnącej Wiśni, wojny opiumowe, powstanie tajpingów, lenno, samuraj, bushidō, szogun, szintoizm, buddyzm,</p> <p>– przedstawia postaci: Montezuma II, Atahualpa, Bartolomé de</p>	

<p>Podboje. Eksterminacja.</p> <p>Konsekwencje podboju</p> <p>Basen Oceanu Indyjskiego</p> <p>Chiny</p> <p>Japonia</p>		<p>modernizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postaci: Cortés, Francisco Pizarro, Karol V – wymienia najważniejsze cywilizacje prekolumbijskie w Ameryce (Azteków i Inków), umiejscowi je na mapie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wypraw konkwistadorskich – charakteryzuje portugalską i hiszpańską politykę kolonialną – wymienia najważniejsze cywilizacje w Azji (Indie, Chiny, Japonia), umiejscowi je na mapie i przedstawia ich relacje z Europą – wyjaśnia, na czym polegała i jakimi metodami była prowadzona chrystianizacja w dobie ekspansji kolonialnej – przedstawia konsekwencje podbojów kolonialnych dla Europy 	<p>Las Casas, Babur, Akbar, św. Franciszek Ksawery, Matteo Ricci, Hideyoshi Toyotomi, Ieyasu Tokugawa</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie w Ameryce – porównuje portugalską i hiszpańską politykę kolonialną, wyjaśnia przyczyny różnic – charakteryzuje rywalizację potęg kolonialnych – charakteryzuje najważniejsze cywilizacje oraz sytuację polityczną wybranych państw w Azji w czasach nowożytnych (Indie, Chiny i Japonia) – porównuje losy Indii, Chin i Japonii w czasach nowożytnych, wyjaśnia przyczyny różnic – ocenia znaczenie podbojów kolonialnych dla Europy i świata pozaeuropejskiego. 	
--	--	--	--	--

			<p>i innych kontynentów</p> <p>– wyjaśnia znaczenie podbojów kolonialnych dla Europy i innych kontynentów.</p>			
<p>36. U źródeł dominacji europejskiej</p> <p>Między europocentryzmem a relatywizmem</p> <p>Ameryka: rozwój zależny kolonii i katastrofa metropolii</p> <p>Afryka: nie tylko niewolnicy</p> <p>Chiny: zgubne</p>	2h	<p>1.3</p> <p>1.4</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: europocentryzm, relatywizm kulturowy, idealizacja, antropologia kulturowa, plantacja, niewolnictwo, ksenofobia, indywidualizm,</p> <p>– przedstawia postaci: Adam Smith</p> <p>– przedstawia znaczenie ekspansji kolonialnej XV–XVI w. dla historii Europy i innych kontynentów</p> <p>– wyjaśnia przyczyny dominacji Europy w relacjach z innymi kontynentami w epoce nowożytnej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała i z czego wynikała przewaga Europejczyków nad ludnością</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Kościół koptyjski, monofizytyzm, suahili, Burowie, eunuch, mandaryn, Imperium Wielkiego Mogoła, system kastowy</p> <p>– przedstawia postaci: Tomasz Morus, Jan Jakub Rousseau, Zheng He, Akbar, Niño de Guevara</p> <p>– wyjaśnia pojęcie „rozwój zależny” w odniesieniu do Ameryki Łacińskiej</p> <p>– charakteryzuje sytuację społeczną, polityczną i gospodarczą wybranych obszarów w Ameryce w czasach nowożytnych</p> <p>– charakteryzuje sytuację społeczną, polityczną i gospodarczą wybranych obszarów w Afryce w czasach nowożytnych</p> <p>– ocenia polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe znaczenie niewolnictwa w czasach nowożytnych</p> <p>– charakteryzuje sytuację społeczną wybranych państw w Azji w czasach nowożytnych (Indie, Chiny, Japonia)</p> <p>– przedstawia ewolucje mody europejskiej od starożytności</p>		

<p>skutki ksenofobii</p> <p>Indie: skorumpowane państwo ograbia poddanych</p> <p>Dlaczego Europa? Ludzie i moda</p>			<p>w Nowym Świecie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał, czemu służył i jak funkcjonował handel niewolnikami w czasach nowożytnych</p> <p>– wskazuje czynniki, które zdecydowały o osłabianiu pozycji Indii i Chin w czasach nowożytnych</p> <p>– przedstawia skutki izolowania się w czasach nowożytnych Japonii od reszty świata.</p>	<p>do czasów nowożytnych</p> <p>– dostrzega związki mody z historią społeczną i polityczną.</p>		
<p>37.Gospodarka Europy w XVI i XVII w.</p> <p>Dualizm w rozwoju gospodarczym</p> <p>Gospodarka pieniężna</p>	<p>1h</p>	<p>1.2</p> <p>1.3</p> <p>1.4</p> <p>2.8</p> <p>3.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: dualizm gospodarczy, rewolucja cen, gospodarka naturalna, gospodarka pieniężna, inflacja, psucie pieniądza, reeksport, koniunktura, folwark szlachecki, przywilej szlachecki, opłata celna, system folwarczno-pańszczyźniany, pańszczyzna,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deflacja, hiperinflacja, transakcja barterowa, spekulacja, dumping, monopol propinacyjny, fracht, flisak</p> <p>– przedstawia postaci: Anzelm Gostomski</p> <p>– porównuje mechanizmy funkcjonowanie gospodarki naturalnej i gospodarki pieniężnej w czasach nowożytnych</p> <p>– wyjaśnia genezę dualizmu w gospodarce europejskiej w czasach nowożytnych i jego konsekwencje widoczne w następnych wiekach</p>		

<p>Dualizm w rozwoju gospodarczym Europy</p> <p>Rewolucja cen</p> <p>Centra gospodarcze kontynentu</p> <p>Gospodarka Rzeczypospolitej</p>		<p>czynsz, poddaństwo, wtórne poddaństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizmy funkcjonowanie gospodarki naturalnej i gospodarki pieniężnej w czasach nowożytnych – wyjaśnia, na czym polegał i czym się przejawiał dualizm w gospodarce europejskiej w czasach nowożytnych – wyjaśnia na czym polegała i czym się przejawiała rewolucja cen – wymienia i wskazuje na mapie główne centra gospodarcze Europy nowożytnej – wyjaśnia gospodarcze znaczenie strefy bałtyckiej i miejsce w niej Rzeczypospolitej – wskazuje na mapie najważniejsze szlaki handlowe Europy nowożytnej – charakteryzuje gospodarkę Rzeczypospolitej w czasach 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę rewolucji cen – wymienia najważniejsze funkcje pieniądza w gospodarce nowożytnej – analizuje proste dane statystyczne z dziedziny gospodarki w czasach nowożytnych – wyjaśnia, jak to się stało, że w czasach nowożytnych wzrosło znaczenie gospodarcze Flandrii, Północnych Włoch, Antwerpii, Amsterdamu i Gdańska – przyporządkuje najważniejsze szlaki handlowe Europy nowożytnej do przewożonych nimi towarów – wyjaśnia genezę systemu folwarczno-pańszczyźnianego w Rzeczypospolitej i jego gospodarcze konsekwencje widoczne w następnych wiekach – przedstawia najważniejsze konsekwencje społeczne i polityczne systemu folwarczno-pańszczyźnianego – ocenia znaczenie gospodarki Rzeczypospolitej w Europie. 	
---	--	---	---	--

			<p>nowożytnych</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał i czym się przejawiał system folwarczno-pańszczyźniany w Rzeczypospolitej</p> <p>– wymienia główne towary eksportowe Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce Rzeczypospolitej odgrywał handel zbożem</p> <p>– wskazuje momenty najlepszej koniunktury gospodarczej w Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych.</p>		
<p>38. Czego uczy historia gospodarcza?</p> <p><i>Magistra vitae</i></p> <p>Więcej i taniej – raz jeszcze</p>	1h	<p>2.8</p> <p>3.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XV w., XVI w., XVII w., XVIII w.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: imigracja, emigracja, Niderlandy, transakcja terminowa, płodozmian, system</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1609, 1672–1679</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: fleuta, handel komisowy, polder, alokacja, nieracjonalna alokacja zasobów</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej Holandii</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej Italii</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę i społeczeństwo nowożytnej</p>	

<p>o Holendrach</p> <p>Kryzys Włoch w XVII w.</p> <p>Szwecja</p> <p>Zmierzch Holandii w XVIII w.</p>		<p>nakładczy, chałupnik, Hanza, monopol, merkantylizm, budżet, deficyt budżetowy</p> <p>– przedstawia postaci: Hugo Grotius, Adam Smith</p> <p>– wyjaśnia, czemu służy dziś historia gospodarcza</p> <p>– wyjaśnia różnice między produkcją luksusową i produkcją na rynek masowy w czasach nowożytnych</p> <p>– wskazuje najważniejsze cechy nowożytnej gospodarki holenderskiej</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikała potęga gospodarcza Holendrów w czasach nowożytnych</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikał i jak się przejawiał kryzys gospodarczy Italii w XVII w.</p> <p>– wskazuje najważniejsze cechy nowożytnej gospodarki szwedzkiej</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikał i jak się</p>	<p>Szwecji</p> <p>– dostrzega korzystne i niekorzystne skutki specjalizacji gospodarczej Europy nowożytnej oraz znaczenie polityki gospodarczej państwa na przykładzie Szwecji</p> <p>– ocenia znaczenie polityki merkantylizmu dla gospodarki państwa ją stosującego</p> <p>– przedstawia konflikty Holandii z Anglią i Francją, oceni ich znaczenie gospodarcze</p> <p>– przedstawia i ocenia najważniejsze zmiany, jakie zachodziły w rolnictwie, rzemiośle i handlu w czasach nowożytnych</p> <p>– uzasadnia tezę, że spadek cen nie musi oznaczać pogorszenia jakości (efekt skali).</p>	
--	--	--	---	--

			<p>przejawiał kryzys gospodarczy Holandii w XVIII w.</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy polityki merkantylizmu.</p>			
<p>39. Renesans europejski</p> <p>Początek nowoczesnej kultury</p> <p>Dlaczego Włochy?</p> <p>Dlaczego Florencja?</p> <p>Humanizm</p> <p>Renesansowe szkolnictwo, czyli odkrycie</p>	2-3h	2.1	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: renesans, odrodzenie, mecenat, humanizm, perspektywa, światłocień, manieryzm, przewrót kopernikowski, teoria heliocentryczna, alchemia, indeks ksiąg zakazanych</p> <p>– przedstawia postaci: Francesco Petrarca, François Rabelais, Rafael, Michał Anioł Buonarroti, Erazm z Rotterdamu, Leonardo da Vinci, Bona Sforza, Zygmunt Stary, Mikołaj Kopernik, Galileusz, Giordano Bruno</p> <p>– przedstawia założenia renesansu i humanizmu w światopoglądzie i sztuce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1494, 1459, 1485, 1543, 1616</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: komuna miejska, sztuki wyzwolone, kolegium, maskarad, atyka, człowiek witruwiański, kamień filozoficzny</p> <p>– przedstawia postaci: Jules Michelet, Jacob Burckhardt, Giorgio Vasari, Wawrzyniec Wspaniały, Kuźma (Cosimo) Medyceusz, Lorenzo Valla, Hieronim Savonarola, Mikołaj V, Juliusz II, Marsilio Ficino, Michał Montaigne, Vittorino da Feltre, Juan Luiz Vives, Benvenuto Cellini, Beatrycze (żona Macieja Korwina), Aristotele Fioravanti, Giovanni Padovano, Łukasz Górnicki, Baltazar Castiglione, Filippo Brunelleschi, Donato Bramante, Andrea Palladio, Leone Battista Alberti, Donatello, Andrea del Verrocchio, Piero della Francesca, Sandro Botticelli, Masaccio, Tycjan, Tintoretto, Giuseppe Arcimboldi, Mikołaj z Kuzy,</p>		

<p>młodości</p> <p>Renesans za Alpami</p> <p>Sztuki piękne w epoce renesansu</p> <p>Schyłek renesansu.</p> <p>Manierizm</p> <p>Nauka w epoce renesansu</p>			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki renesansowej (budownictwa sakralnego, rzeźby, malarstwa) – wyjaśnia, w jaki sposób twórcy renesansu nawiązywali do motywów i korzeni antycznych – wymienia głównych przedstawicieli sztuki i myśli renesansu oraz ich najważniejsze dzieła – wymienia przykładowe zabytki renesansowe – wskazuje główne centra renesansu w Europie – charakteryzuje szkolnictwo renesansowe – przedstawia najważniejsze kierunki i osiągnięcia nauki czasów renesansu. 	<p>Sebastian Münster, François Viète, Simon Stevin, Tycho de Brahe, Nostradamus, Jan Kepler, Paracelsus, Andreas Vesalius, Bonawentura Berlinghieri, Fra Angelico, Jan van Eyck</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę renesansu i humanizmu – samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki renesansowej (budownictwa sakralnego, rzeźby, malarstwa) – analizuje wybrane dzieła artystów renesansowych – rozpoznaje i analizuje motywy antyczne w sztuce renesansu – rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli epoki renesansu – wyjaśnia, w jaki sposób Włochy stały się kolebką renesansu – porównuje szkolnictwo renesansowe i średniowieczne – wymienia ważniejszych ludzi nauki renesansu i ich osiągnięcia – ocenia znaczenie sztuki i nauki epoki renesansu w kulturze europejskiej. 		
<p>40. Reformacja, kontrreformacja i wojny religijne</p>	3h	2.2 2.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1455, 1517, 1520, 1525, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1378, 1417, 1521, 1522, 1524, 1525, 1527, 1529, 1530, 1531, 1536, 1541, 		

<p>w Europie</p> <p>Religijność późnego średniowiecza.</p> <p>Przyczyny reformacji</p> <p>Marcin Luter</p> <p>Wojny religijne w Rzeszy</p> <p>Jan Kalwin</p> <p>Wojny religijne we Francji</p> <p>Rozpowszechnianie się reformacji</p>		<p>1534, 1545–1563, 1555, 1572, 1598, 1685</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reformacja, kontrreformacja, wojna religijna, odpust, czyściec, celibat, schizma zachodnia, sobór, pielgrzymka, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm, elektor, sekularyzacja, kapitalizm, dogmat, hugenota, edykt tolerancyjny, noc św. Bartłomieja, edykt nantejski, pokój augsburski, akt supremacji, anglikanizm, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych, cenzura, jezuita, ewangelizacja</p> <p>– przedstawia postaci: Marcin Luter, Jan Kalwin, Henryk IV Burbon, Richelieu, Ludwik XIV, Albrecht Hohenzollern, Henryk VIII Tudor, Elżbieta I Tudor, Ignacy Loyola, Jan Gutenberg</p>	<p>1542, 1546–1547, 1547, 1553, 1559, 1562, 1570, 1574, 1589, 1594, 1603, 1628, 1629</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: taniec śmierci, kalwaria, misterium, <i>devotio moderna</i>, fundacja, kolektor, katechizm, anabaptyzm, menonita, baptyści, predestynacja, minister kościelny, konsystorz, regencja, wojna trzech Henryków, purytanizm, seminarium duchowne, kolegia jezuickie, kapucyni, urszulanki, inkunabuł, druk ulotny, wyznanie augsburskie</p> <p>– przedstawia postaci: Tomasz à Kempis, Karol V Habsburg, Tomasz Münzer, Ulryk Zwingli, Max Weber, Michał Servet, Franciszek I Walezjusz, Henryk II Walezjusz, Gaspard de Coligny, Antoni Burbon, Franciszek II Walezjusz, Karol IX Walezjusz, Katarzyna Medycejska, Henryk III Walezy, Małgorzata de Valois, Maksymilian II Habsburg, Rudolf II Habsburg, Katarzyna Aragońska, Maria Tudor, Filip II Habsburg, Paweł III</p> <p>– charakteryzuje przemiany religijności i sytuację w Kościele katolickim u schyłku XV w.</p> <p>– wyjaśnia genezę reformacji</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin reformacji</p>	
---	--	--	--	--

<p>w Europie</p> <p>Kontrreformacja</p> <p>Rewolucja w komunikacji społecznej</p>		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze słabości Kościoła katolickiego pod koniec średniowiecza – przedstawia główne tezy twórców głównych kierunków reformacji: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Urlicha Zwinglego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen religijnych w Niemczech – przedstawia postanowienia pokoju augsburskiego i wyjaśnia jego znaczenie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen religijnych we Francji – przedstawia postanowienia edyktu nantejskiego i wyjaśnia jego znaczenie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki reformacji w Anglii – wskazuje na mapie podziały religijne Europy w XVI w. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną w Rzeszy na przełomie XV i XVI w. – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną we Francji w XVI w. – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i religijną w Anglii w XVI w. – porównuje przebieg reformacji w krajach Rzeszy, we Francji i w Anglii – ocenia znaczenie i zasięg reformacji w Europie – ocenia znaczenie i zasięg kontrreformacji w Europie – dostrzega związki postępów reformacji z prądami humanistycznymi oraz upowszechnieniem druku. 	
---	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne założenia i metody kontrreformacji – przedstawia najważniejsze zmiany w komunikacji społecznej na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych. 			
41.Reformacja i kontrreformacja w Rzeczypospolitej Ruch dysydencki Główne kierunki reformacji w Polsce Kościół narodowy Konfederacja	2h	3.6	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1570, 1573, 1596, 1655, 1656 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reformacja, kontrreformacja, innowierca, luteranizm, kalwinizm, dysydent, zbór, bracia polscy, arianie, potop szwedzki, konfederacja warszawska, śluby lwowskie, kolegium, prawosławie, pokój augsburski, edykt nantejski – przedstawia postaci: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Jakub 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1520, 1544, 1562, 1564, 1579, 1632, 1642, 1658, 1673, 1724 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: antytrynitaryzm, menonita, bracia czescy, oleder, zgoda sandomierska, <i>Biblia pauperum</i>, bojar, unita, dyzunita, tumult, nobilitacja, indygenat – przedstawia postaci: Mikołaj Radziwiłł zwany Czarnym, Piotr z Goniądza, Faust Socyn, Rafał Leszczyński, Mennon Simons, Jan Ámos Komenský, Karol Gustaw, Piotr Zborowski, Hieronim Ossoliński, Mikołaj Sienicki, Stanisław Karnkowski, Franciszek Krasieński, Marcin Kromer, Konstanty Wasyl Ostrogski, Bernard Maciejowski, Piotr Skarga – wyjaśnia genezę reformacji w Polsce – wyjaśnia, dlaczego dane nurty reformacji znajdowały na 		

warszawska			Uchański, Jan Łaski, Stanisław Hozjusz, Augustyn Kordecki, Zygmunt III Waza, Jan Kazimierz Waza, Stefan Batory	ziemiach polskich zwolenników z określonych grup społecznych	
Kontrreformacja				– prześledzi mapę wyznaniową Rzeczypospolitej i wyjaśni, dlaczego na danych obszarach były skupiska określonych grup wyznaniowych	
Prawosławie			– charakteryzuje główne kierunki reformacji na ziemiach polskich (luteranizm, kalwinizm, bracia polscy, bracia czescy)	– wyjaśnia historyczne i polityczne warunki decydujące o zwycięstwie polityki tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej	
Losy polskiej tolerancji			– wyjaśnia, na czym polegała tolerancja religijna w Rzeczypospolitej	– przedstawia tolerancję religijną w Rzeczypospolitej w kontekście epoki wczesnonowoczesnej i ówczesnych państw europejskich	
			– przedstawia politykę wyznaniową Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta	– wyjaśnia, z czego wynikała polityka wyznaniowa Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta	
			– przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej	– przedstawia genezę konfederacji warszawskiej	
			– wyjaśnia, czym była unia brzeska i przedstawia jej konsekwencje	– porównuje postanowienia konfederacji warszawskiej z edyktem nantejskim i pokojem augsburskim	
			– przedstawia działania kontrreformacyjne na ziemiach polskich	– przedstawia genezę unii brzeskiej	
				– ocenia wpływ tolerancji religijnej na ziemiach polskich na politykę, społeczeństwo i kulturę Rzeczypospolitej	
				– ocenia konsekwencje odejścia od polityki tolerancji religijnej dla polityki, społeczeństwa i kultury Rzeczypospolitej.	

			– wskazuje moment, w którym na ziemiach polskich nastąpiło odejście od polityki tolerancji religijnej i wyjaśnia tego przyczyny.		
42.Blok powtórzeniowy	2h	III.1–III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	
Sprawdzian Poprawa-omówienie.		III.1–III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	– posługuje się materiałem z działów III.1, III.2, III.3	
43.Rzeczpospolita złotego i srebrnego wieku – społeczeństwo i państwo	2-3h	3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1525, 1526, 1569 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia personalna, unia realna, unia stanowa, unia lubelska, inkorporacja, prowincja, województwo, powiat (ziemia), przywilej szlachecki, magnateria, patrycjat, pospólstwo, plebs, sołtys, sołectwo, łan, włóka, orientalizacja kultury, asymilacja, polonizacja,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1374, 1422, 1423, 1430, 1433, 1454, 1496, 1497, 1501, 1519, 1531, 1524, 1540, 1561, 1562–1564, 1577, 1578, 1596, 1618, 1621, 1637, 1657 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kondominium, sąd ziemski, sąd grodzki, sąd podkomorski, księga parafialna, powód, nagana szlachectwa, nobilitacja, indygenat, książę, leman, wybraniec, gbur, zagrodnik, komornik, Żydzi aszkenazyjscy, jidysz, Żydzi sefardyjscy, kahał, Wielki Waad – przedstawia postaci: Jan Amor Tarnowski, Gotthard Kettler, Bogusława XIV zachodniopomorski, Walerian Nekanda Trepka	
Terytorium					
Ludność					
Spółeczeństwo					

<p>stanowe</p> <p>Mniejszości etniczno-stanowe</p> <p><i>Gente Ruthenus, natione Polonus</i></p>		<p>konwersja, Kozacy rejestrowi</p> <p>– przedstawia postaci: Jan Olbracht, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Stanisław książę mazowiecki, Janusz książę mazowiecki, Bona Sforza,</p> <p>– przedstawia postanowienia unii lubelskiej i wyjaśnia jej znaczenie dla dalszych los Polski i Litwy</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej Obojga Narodów, przedstawi podział administracyjny tego państwa</p> <p>– wymienia i charakteryzuje poszczególne stany i grupy ludności Rzeczypospolitej w XVI–XVII w.</p> <p>– wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie</p> <p>– charakteryzuje sytuację prawną, polityczną i społeczną szlachty, mieszczaństwa i chłopów</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki</p>	<p>– przedstawia rozwój terytorialny Rzeczypospolitej w XVI–XVII w, wskazuje zmiany granic na mapie</p> <p>– wyjaśnia genezę unii lubelskiej</p> <p>– porównuje unię lubelską z wcześniejszymi uniami polsko-litewskimi</p> <p>– porównuje sytuację prawną, polityczną i społeczną poszczególnych stanów i grup społecznych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <p>– charakteryzuje sytuację prawną, polityczną i społeczną mniejszości etnicznych i stanowych w Rzeczypospolitej (Żydzi, Niemcy, Ormianie, Szkoci)</p> <p>– ocenia znaczenie Rzeczypospolitej w Europie XVI i XVII w.</p>	
--	--	---	--	--

			wielonarodowej struktury Rzeczypospolitej – wymienia mniejszości etniczne Rzeczypospolitej.			
44.. Sąsiedzi Rzeczypospolitej w XVI w. Habsburgowie Od Prus Krzyżackich do Książęcych Wielkie Księstwo Moskiewskie Dania i Szwecja Wojna o Bałtyk	2h	2.3 2.5 2.6 3.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1480, 1525, 1561, 1563, 1570, 1582, 1587, 1589, 1600, 1618 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: polityka dynastyczna, traktat krakowski, sekularyzacja, hołd lenny, elektor, ”zbieranie ziem ruskich”, car, bojar, książę, samodzierżca, unia kalmarska, I wojna północna, Inflanty, detronizacja, inkorporacja – przedstawia postaci: Maksymilian I Habsburg, Karol V Habsburg, Albrecht Hohenzollern, Zygmunt Stary, Zygmunt III Waza, Iwan IV Groźny, Gustaw Waza, Eryk XVI	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1452, 1477, 1493, 1514, 1515, 1516, 1519, 1519–1521, 1520, 1521, 1522, 1523, 1526, 1527, 1533, 1534–1537, 1547, 1549, 1556, 1557, 1559, 1564, 1565–1572, 1568, 1577, 1581, 1588, 1589, 1592, 1596, 1598, 1599 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: zjazd wiedeński, wojny włoskie, chanat, Duma Bojarska, dwоряństwo, opryczyna, krwawa łaźnia sztokholmska, żegluga narewska, <i>dominium maris baltici</i> – przedstawia postaci: Rudolfa z Habsburga, Ludwik Jagiellończyk, Ferdynand Habsburg, Filip II Habsburg, Maria Tudor, Elżbieta I Tudor, Iwan III Srogi, Wasyl III, Jermak, Chrystian II Okrutny, Krzysztof Radziwiłł i Filon Kmita, Jan Zamojski, Samuel Zborowski, arcyksiążę Maksymilian Habsburg, Karol Sudermański – przedstawia drogę Habsburgów do pozycji politycznej, jaką		

Unia polsko-szwedzka		<p>Waza, Katarzyna Jagiellonka, Zygmunt August, Jan III Waza, Stefan Batory, Anna Jagiellonka</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę dynastyczną Habsburgów – przedstawia skutki polityki dynastycznej Habsburgów dla Rzeczypospolitej i układu sił w Europie końca XV i w XVI w. – przedstawia okoliczności przekształcenia zakonnego państwa krzyżackiego w księstwo świeckie, wyjaśnia tego konsekwencje dla sytuacji wewnętrznej i polityki zagranicznej Rzeczypospolitej – omawia najważniejsze zapisy traktatu krakowskiego z 1525 r. – charakteryzuje stosunki polsko-ruskie w XVI w. – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Iwana Groźnego 	<p>mieli w Europie nowożytnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskaże na mapie posiadłości Habsburgów z uwzględnieniem podziału na linie dynastyczne – prześledzi losy Krzyżaków po likwidacji państwa zakonnego – wskazuje na mapie zmiany terytorialne Wielkiego Księstwa Moskiewskiego, wyjaśnia ich przyczyny i skutki – charakteryzuje sytuację wewnętrzną Danii i Szwecji w XVI w., przedstawia ich wzajemne relacje – wyjaśnia gospodarcze i polityczne znaczenie żeglugi narewskiej – wyjaśnia genezę konfliktu o <i>dominium maris baltici</i> – przedstawia genezę, przebieg i skutki I wojny północnej – przedstawia genezę, przebieg i skutki I wojny Stefana Batorego z Moskwą. 	
----------------------	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzuje ustrój Moskwy carskiej za czasów Iwana Groźnego – wyjaśnia gospodarcze i polityczne znaczenie żeglugi bałtyckiej – przedstawia okoliczności zawiązania unii Rzeczypospolitej ze Szwecją i tego konsekwencje oraz określi charakter jej unii – przedstawia genezę wojen polsko-szwedzkich z początku XVII w. 		
45..Europa Zachodnia w cieniu Hiszpanii Konflikt francusko-hiszpański Hiszpania Filipa II	1h	2.3 2.4 2.6	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1492, 1494–1559, 1648 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojny włoskie, kortezy, inkwizycja hiszpańska, sułtan, kalif, janczarzy, jasyr, galernik, haracz, prowincja, autonomia, detronizacja, wojna trzydziestoletnia, federacja – przedstawia postaci: Franciszek I 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1502, 1513, 1516, 1517, 1519, 1525, 1526, 1529, 1541, 1558, 1566, 1571, 1572, 1579, 1579, 1580, 1581, 1588, 1604, 1609, 1640 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: <i>Sacco di Roma</i>, <i>comuneros</i>, marranowie, moryskowie, szach, dywan, Wysoka Porta, wielki wezyr, spahisi, obrazoburstwo, geza – przedstawia postaci: Karol VIII Walezjusz, Karol Habsburg, Jakub Fugger, Ismail Safawi, Selim I, Ferdynand Habsburg, Alba – przedstawia genezę i omawia konsekwencje wojen włoskich 1494–1559 	

<p>Turcja</p> <p>Niebezpieczeństwo tureckie</p> <p>Rewolucja niderlandzka (wojna o niepodległość)</p> <p>Konflikt hiszpańsko-angielski</p>		<p>Walecjusz, Karol V Habsburg, Filip II Habsburg, Sulejman Wspaniały, Ludwik Jagiellończyk, Jan Zápolya, Wilhelm I Orański, Maria Tudor, Elżbieta I Tudor, Maria Stuart, Jakub I Stuart</p> <p>– charakteryzuje politykę Francji wobec dynastii Habsburgów w XVI w.</p> <p>– wyjaśnia, o co chodziło w wojnach włoskich i przedstawia w skrócie ich przebieg</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej Filipa II Habsburga</p> <p>– wyjaśnia, czym była inkwizycja hiszpańska i jakie miała znaczenie polityczne</p> <p>– charakteryzuje stosunki Turcji z Habsburgami w XVI w.</p> <p>– wyjaśnia charakter</p>	<p>– charakteryzuje organizację władzy w imperium Filipa II</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie Habsburgów za panowania Filipa II i wyjaśnia, w jaki sposób weszły one w posiadanie tej dynastii</p> <p>– charakteryzuje stosunki Turcji z Persją w XVI w.</p> <p>– charakteryzuje ustrój polityczny i społeczny imperium osmańskiego oraz organizację armii tureckiej w czasach nowożytnych</p> <p>– prześledzi na mapie rozwój terytorialny imperium osmańskiego w XVI i na początku XVII w., wyjaśnia jego przyczyny i skutki</p> <p>– ocenia znaczenie zagrożenia tureckiego dla Europy</p> <p>– przedstawia genezę, przebieg i skutki rewolucji w Niderlandach</p> <p>– wyjaśnia genezę hiszpańsko-angielskiego konfliktu z końca XVI w., przedstawia jego skutki.</p>	
--	--	---	---	--

			<p>niebezpieczeństwa tureckiego w XVI w.</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Europie udało się zażegnać zagrożenie tureckie</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do powstania niepodległych Niderlandów</p> <p>– charakteryzuje relacje hiszpańsko-angielskie w drugiej połowie XVI w.</p>		
<p>46.. Walka o przewagę w Europie Zachodniej w XVII w.</p> <p>Kryzys w Rzeszy</p> <p>Wojna trzydziestoletnia</p> <p>Europa w cieniu</p>	1h	<p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.6</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1555, 1618, 1620, 1648, 1701, 1713</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pokój augsburski, Unia Protestancka, Liga Katolicka, defenestracja praska, wojna trzydziestoletnia, lisowczycy, pokój westfalski, wojna o sukcesję hiszpańską</p> <p>– przedstawia postaci: Maksymilian I</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1572, 1579, 1609, 1612, 1617, 1619, 1622, 1623, 1625, 1629, 1630, 1632, 1635, 1640, 1659, 1661, 1667–1668, 1672–1679, 1675, 1686, 1697, 1700, 1715</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: konfesjonalizacja, rekatolicyzacja, inkolat, restytucja, reunion, Liga Augsburska</p> <p>– przedstawia postaci: Maksymilian II Habsburg, Fryderyk III palatyn reński, Albrecht V Bawarski, Rudolf II Habsburg, Maciej Habsburg, Ferdynand II Habsburg, Gábor Bethlen, Johann von Tilly, Chrystian IV, Jules Mazarin, Filip V Burbon</p>	

Francji		<p>Bawarski, Fryderyk V palatyn reński, Albrecht von Wallenstein, Gustaw II Adolf, Armand Richelieu, Ludwik XIII, Ludwik XIV, Wilhelm III Orański</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny kryzysu w Rzeszy – przedstawia bezpośrednio przyczyny i okoliczności wybuchu wojny trzydziestoletniej – wymienia strony uczestniczące w wojnie trzydziestoletniej i podaje motywy polityczne głównych państw-uczestników – charakteryzuje poszczególne etapy wojny trzydziestoletniej – przedstawia główne postanowienia pokoju westfalskiego – przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej Francji w drugiej połowie XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i wyznaniową Rzeszy na przełomie XVI i XVII w. – ocenia wpływ kryzysu w Rzeszy na sytuację polityczną i społeczną innych krajów europejskich w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę wojny trzydziestoletniej – odróżnia motywy religijne od politycznych uczestników biorących udział w wojnie trzydziestoletniej – przedstawia przebieg wojny trzydziestoletniej – wskazuje na mapie Europy zmiany terytorialne wynikające z zapisów pokoju westfalskiego – ocenia znaczenie wojny trzydziestoletniej dla układu sił w Europie – ocenia znaczenie Szwecji w Europie w czasach wojny trzydziestoletniej i w następnych dziesięcioleciach – ocenia znaczenie Francji w Europie w czasach wojny trzydziestoletniej i w następnych dziesięcioleciach – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny o sukcesję hiszpańską – wymienia najważniejsze punkty traktatu w Utrechcie, wskazuje na mapie zmiany z niego wynikające. 	
---------	--	--	--	--

			– wyjaśnia, o co chodziło w wojnie o sukcesję hiszpańską.			
47.Rzeczpospolita w Europie XVII w. Gasnąca potęga Wojny z Rosją w pierwszej połowie XVII w. Wojna ze Szwecją o Inflanty Rokosz Zebrzydowskiego Stosunki z Turcją	4-5h	4.1 4.2 4.3 4.4 4.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1599, 1600, 1604, 1605, 1607, 1610, 1618, 1620, 1621, 1629, 1632, 1634, 1635, 1648, 1649, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1660, 1667, 1668, 1672, 1673, 1674, 1683, 1684, 1686, 1699 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielka Smuta, dymitriada, detronizacja, regencja, Inflanty, rokosz, lisowczycy, husaria, Sicz, polonizacja, autonomia, rejestr kozacki, powstanie Chmielnickiego, potop szwedzki, odsiecz wiedeńska, Liga Święta – przedstawia postaci: Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Władysław IV	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1533, 1572, 1582, 1583, 1598, 1595–1601, 1601, 1606, 1608, 1609, 1611, 1612, 1613, 1622, 1626, 1627, 1651, 1652, 1653, 1665–1666, 1675, 1686, 1691 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: impostor, kalendarz juliański, kalendarz gregoriański, ataman, hołysz, konwersja, elekcja <i>vivente rege</i> – przedstawia postaci: Fiodor Rurykowicz, Borys Godunow, Dymitr Rurykowicz, Jerzy Mniszech, Wasyl Szujski, Dymitr Szujski, Iwan Szujski, Iwan Bołotnikow, Kuźma Minin, Dymitr Pożarski, Grzegorz XIII, Karol Sudermański, Anna Austriaczka, Konstancja Habsburżanka, Jan Zamojski, Mikołaj Zebrzydowski, Aleksander Lisowski, Stanisław Lubomirski, Krzysztof Radziwiłł, Krzysztof Kosiński, Semen Nalewajko, Stanisław Koniecpolski, Mikołaj Potocki, Marcin Kalinowski, Karol Ferdynand Waza, Jeremi Wiśniowiecki, Ludwika Maria Gonzaga, Jerzy Ossoliński, Janusz i Bogusław Radziwiłłowie,		

<p>w XVI i na początku XVII w.</p> <p>Wojny ze Szwecją w latach 20. i 30. XVII w.</p> <p>Problem kozacki. Powstanie Chmielnickiego</p> <p>II wojna północna, czyli potop szwedzki</p> <p>Wojna z Rosją o Ukrainę</p> <p>Pod buławą i berłem Jana</p>		<p>Waza, Jan Kazimierz Waza, Michał Korybut Wiśniowiecki, Jan III Sobieski, Dymitr Samozwaniec, Stanisław Żółkiewski, Michał Romanow, Jan Karol Chodkiewicz, Gustaw II Adolf, Bohdan Chmielnicki, Karol X Gustaw, Stefan Czarniecki</p> <p>– charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej Obojga Narodów u schyłku XVI w. i w XVII w.</p> <p>– wymienia i przedstawia najważniejsze wojny Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.</p> <p>– wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Rosją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– wyjaśnia, czym był i czemu służył rokosz Zebrzydowskiego</p>	<p>Augustyn Kordecki, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Jerzy Rakoczy, Bogusław Radziwiłł, Iwan Wyhowski, Jerzy Sebastian Lubomirski, Krzysztof Grzymułtowski, Piotr Doroszenko, Marysieńka Sobieska, Jakub Sobieski</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną Rosji na początku XVII w.</p> <p>– przedstawia przebieg wojen z Rosją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– przedstawia przebieg wojny z Turcją w pierwszej połowie XVII w.</p> <p>– przedstawia przebieg wojny ze Szwecją na początku XVII w.</p> <p>– przedstawia reformy militarne Władysława IV, wyjaśnia, na czym polegały trudności z ich realizacją</p> <p>– wyjaśnia genezę społeczności kozackiej i ją charakteryzuje</p> <p>– wyjaśnia rolę Kozaków w polskiej armii</p> <p>– przedstawia przebieg powstania Chmielnickiego</p> <p>– przedstawia przebieg wojen z Rosją w drugiej połowie XVII w.</p> <p>– przedstawia przebieg i skutki potopu szwedzkiego</p> <p>– przedstawia przebieg wojen polsko-tureckich z drugiej połowy XVII w.</p> <p>– ocenia znaczenie odsieczy wiedeńskiej dla Rzeczypospolitej,</p>	
--	--	--	---	--

Sobieskiego		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne problemy i konflikty wewnętrzne Rzeczypospolitej w XVII w. – wyjaśnia genezę konfliktu i przedstawia skutki z Turcją w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu ze Szwecją w pierwszej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki powstań kozackich – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Rosją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu ze Szwecją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia genezę i przedstawia skutki konfliktu z Turcją w drugiej połowie XVII w. – wyjaśnia, na czym polegało 	<p>państwa Habsburgów i całej Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia organizację polskiej armii w czasach nowożytnych, zwłaszcza jej skuteczność – wskazuje na mapie zmiany terytorialne Rzeczypospolitej na przestrzeni XVII w. – ocenia znaczenie i konsekwencje wojen XVII w. dla sytuacji wewnętrznej i zagranicznej Rzeczypospolitej i jej sąsiadów – wskazuje na mapie omawiane działania wojenne – wskazuje na mapie zmiany wynikające z wojen XVII w. 	
-------------	--	---	--	--

			<p>działanie husarii i do jakich zadań na polu bitwy była stosowana</p> <p>– dostrzega momenty największej siły i słabości militarnej Rzeczypospolitej w XVII w., wyjaśnia ich przyczyny.</p>		
<p>48.Od państwa renesansowego do absolutyzmu</p> <p>U schyłku średniowiecza</p> <p>Myśl polityczna renesansu</p> <p>Rewolucja militarna</p> <p>Powstanie „państwa podatkowego”</p>	2h	<p>2.1</p> <p>2.4</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: uniwersalizm, monarchia stanowa, centralizacja władzy, decentralizacja, zgromadzenie stanowe, absolutyzm, państwo renesansowe, monarchia, oligarchia, demokracja, pospolite ruszenie, artyleria, fortyfikacja, pikinier, muszkiet, muszkieter, musztra, salwa, szarża, zaciąg, „państwo podatkowe”, najemnik, kodyfikacja prawa</p> <p>– przedstawia postaci: Niccolò Machiavelli, Tomasz Morus, Gustaw Adolf, Ludwik XIV</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1682, 1701</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: legista, monarchomacha, urząd ministerialny, lancknecht, bastion, unifikacja</p> <p>– przedstawia postaci: Jean Bodin, Maury Orański, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Fryderyk I Hohenzollern, Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern,</p> <p>– przypomina genezę monarchii stanowych</p> <p>– dostrzega konsekwencje przemian w sztuce wojennej w XVI i XVII w. dla finansów państwowych (wzmożony fiskalizm) i ustroju społecznego</p> <p>– ocenia rolę stałej armii i scentralizowanej administracji oraz dworu w monarchii absolutnej</p> <p>– ilustruje charakterystykę monarchii absolutnej przykładami Francji i Prus</p>	

<p>Absolutyzm</p> <p>Alternatywne modele ustrojowe</p>			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje monarchię stanową – charakteryzuje państwo renesansowe – prześledzi główne nurty renesansowej myśli politycznej, wymieni główne dzieła i nazwiska ich twórców (Machiavelli, Bodin, Morus) – charakteryzuje przemiany w sztuce wojennej w XVI i XVII w. – wyjaśnia, z czego wynikało i czemu służyło powstanie „państwa podatkowego” – charakteryzuje ustrój państwa absolutystycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśni, z czego wynikały i czemu służyły ograniczenia nakładane na władców – porównuje monarchię stanową i absolutną. 	
<p>49. Europa XVII w. – nie tylko absolutyzm</p> <p>Francja kardynałów</p>	<p>3h</p>	<p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.7</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1485, 1618, 1642, 1648, 1649, 1657, 1660, 1688, 1701 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: regencja, edykt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1547, 1558, 1587–1604, 1594, 1603, 1610, 1624, 1625, 1627–1629, 1629, 1630, 1640, 1641, 1642, 1648, 1649, 1651, 1658, 1661, 1661–1663, 1670, 1672, 1676, 1688, 1713, 1740 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: intendent, 	

<p>i Ludwika XIV</p> <p>Absolutyzm militarny Brandenburgii i Prus</p> <p>Anglia w XVI i XVII w. – ku monarchii parlamentarnej</p>		<p>łaski, Fronda, elektor, rekatolicyzacja, unia personalna, purytanie, lord protektor, restauracja, Chwalebna Rewolucja</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk IV Burbon, Armand-Jean du Plessis de Richelieu, Ludwik XIII, Jules Mazarin, Ludwik XIV, Jean Baptiste Colbert, Fryderyk Wilhelm Hohenzollern, Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern, Henryk VII Tudor, Henryk VIII Tudor, Elżbieta I Tudor, Oliver Cromwell, Wilhelm III Orański</p> <p>– przedstawia etapy kształtowania się absolutyzmu we Francji (czasy Henryka IV, Richelieu i Ludwika XIII, Mazarina i Ludwika XIV)</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Henryka IV, Richelieu, Mazarina i Ludwika XIV</p>	<p>subsydium, Armia Nowego Wzoru, <i>Habeas Corpus Act</i></p> <p>– przedstawia postaci: Anna Austriaczka, Michel le Tellier, François de Louvois, Krystian Kalkstein, Edward VI Tudor, Maria Tudor, Jakub I Stuart, Karol I Stuart, Karol II Stuart, Jakub II Stuart, Jakub Bossuet</p> <p>– charakteryzuje i porównuje ustrój i społeczeństwo Francji za czasów Henryka IV, kardynała Richelieu i Ludwika XIII, kardynała Mazarina i Ludwika XIV</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Prus w drugiej połowie XVII w.</p> <p>– prześledzi etapy kształtowania się terytorium państwa pruskiego</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Anglii Tudorów</p> <p>– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo Anglii Stuartów</p> <p>– porównuje ustrój Francji, Prus i Anglii w XVII w.</p>	
---	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegał i czemu służył militarny charakter absolutyzmu brandenbursko-pruskiego – przedstawia główne kierunki polityki władców pruskich w drugiej połowie XVII w. – przedstawia etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – przedstawia główne kierunki polityki Tudorów – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji angielskiej oraz Chwalebnej Rewolucji. 		
50.Ustrój Rzeczypospolitej szlacheckiej Demokracja szlachecka	4h	3.1 3.2 4.5	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1454, 1493, 1501, 1505, 1506, 1562, 1563, 1569, 1572, 1573, 1575, 1587, 1652 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: demokracja 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1504, 1530, 1537, 1538, 1558, 1578, 1581 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: konstytucja <i>nihil novi</i>, wojna kokosza, elekcja <i>vivente rege</i>, lustracja, wojsko kwarciane, interreks, elekcja <i>viritim</i>, sejm konwokacyjny, sądy kapturowe, sejm skonfederowany, uniwersał, instrukcja poselska, 	

Rzeczpospolita u progu XVI w.			szlachecka, klientelizm, klientela, decentralizacja, magnateria, przywilej szlachecki, sejm walny,	wota senatorskie, sejmik poselski, sejmik relacyjny, sejmik deputacki, hetman wielki i polny, marszałek wielki i nadworny, kanclerz, podkanclerzy, podskarbi, wojewoda, kasztelan, cztery artykuły starościąskie, starosta, prawo magdeburskie, prawo kanoniczne, prawo ziemskie, sądy grodzkie, sądy podkomorskie, sądy ziemskie, trybunał, apelacja, sad sejmowy, pozew, grzywna, banicja, zajazd, sądy dominalne, sądy miejskie, referendarz, sołtys, ławnik, dyby, pręgierz		
Ruch egzekucyjny			możnowładca, sejmik szlachecki, senat, izba poselska, konstytucja sejmowa, trzy stany sejmujące, ruch egzekucyjny, egzekucja praw i dóbr, królewszczyzna, precedens, prawo zwyczajowe, rokosz, pospolite ruszenie, bezkrólewie, wolna elekcja, konfederacja warszawska, artykuły henrykowskie, <i>pacta conventa</i> , <i>liberum veto</i>	– przedstawia postaci: Jan Łaski, Bona Sforza, Piotr Zborowski, Rafał Leszczyński, Hieronim Ossoliński, Barbara Radziwiłłówna, Jakub Uchański, Ernest Habsburg, Henryk XI legnicki, Iwan IV Groźny, Jan III Waza, Maksymilian II Habsburg, Władysław Siciński		
Ku wolnej elekcji						
Sejm				– przedstawia postaci: Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht, Aleksander Jagiellończyk, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Henryk Walezy, Anna Jagiellonka, Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Władysław IV, Jan Kazimierz	– wyjaśnia genezę demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej, przedstawia etapy jej kształtowania	
Urzędy centralne i lokalne					– wyjaśnia, z czego wynikała i jak przebiegała rywalizacja izb sejmu	
Ludzie, ludziska, diabły – kultura prawna Rzeczypospolitej			– przedstawia postaci: Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht, Aleksander Jagiellończyk, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Henryk Walezy, Anna Jagiellonka, Stefan Batory, Zygmunt III Waza, Władysław IV, Jan Kazimierz	– wyjaśnia genezę ruchu egzekucyjnego, ocenia rezultaty jego działań		
			– charakteryzuje ustrój demokracji	– charakteryzuje skarbowość Rzeczypospolitej w XVI w., przedstawia jej zalety i wady		

		<p>szlacheckiej w Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie regulujące sprawy ustrojowe – przedstawia genezę i etapy kształtowania się sejmu walnego – wyjaśnia, czym był i czemu służył ruch egzekucyjny, przedstawia jego główne postulaty – przedstawia mechanizmy wyboru władców po 1572 r. – wyjaśnia, czym były i czemu służyły artykuły henrykowskie i <i>pacta conventa</i> – przedstawia organizację i zasady funkcjonowania sejmików ziemskich, sejmu walnego i sejmu elekcyjnego – wyjaśnia, na czym polegała zasada <i>liberum veto</i> – wyjaśnia istotę sądownictwa stanowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie artykułów henrykowskich i <i>pacta conventa</i> dla ustroju Rzeczypospolitej – przedstawia okoliczności kolejnych elekcji od 1573 r. do końca XVI w., wymienia kandydatów do tronu – podaje skład sejmu walnego – wymienia najważniejsze urzędy ministerialne Rzeczypospolitej – wymienia najważniejsze urzędy ziemskie w Rzeczypospolitej – charakteryzuje sądownictwo w Rzeczypospolitej, wymienia główne instytucje i środki karne – ocenia ustrój Rzeczypospolitej na tle ustrojów innych państw europejskich tego okresu. 	
--	--	--	---	--

<p>51.. Rewolucja naukowa i kultura epoki baroku w Europie</p> <p>Rewolucja naukowa w XVII w.</p> <p>Nowe zadania nauki</p> <p>Matematyczny opis świata</p> <p>Sztuki piękne w epoce baroku</p>	<p>2h</p>	<p>2.9</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barok, empiryzm, racjonalizm, sceptycyzm, indeks ksiąg zakazanych, manieryzm, rokoko, sobór trydencki – przedstawia postaci: Francis Bacon, René Descartes, Izaak Newton, Michelangelo Caravaggio, Peter Paul Rubens, Rembrandt van Rijn – wyjaśnia, co rozumiemy pod stwierdzeniem „rewolucja naukowa XVII w.” – przedstawia nowe tendencje w nauce XVII w., wymienia głównych przedstawicieli – wyjaśnia znaczenie sceptycyzmu metodycznego i matematyki jako narzędzia do opisu świata fizycznego – przedstawia największe odkrycia i wynalazki XVII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: spekulacja logiczna, metoda indukcyjna w nauce, balistyka, geometria analityczna, zasady dynamiki, putto, iluzjonizm, kolumnada, światłocien, konfraternia mieszczańska – przedstawia postaci: Galileusz, Christiaan Huygens, Robert Boyle, Robert Hooke, Antonie van Leeuwenhoek, Simon Stevin, Jan Kepler, Blaise Pascal, Baruch Spinoza, Thomas Hobbes, Gottfried Wilhelm Leibniz, Giovanni Lorenzo Bernini, Francesco Borromini, El Greco, Jusepe Ribera, Carlo Maderna, Anton van Dyck, Diego Velázquez, Frans Hals, Jan Vermeer van Delft – charakteryzuje teorie i badania Francisa Bacona, Kartezjusza, Izaaka Newtona – przedstawia relacje między nauką a religią w XVII w. – ocenia wpływ teorii i badań Keplera, Galileusza, Kartezjusza i Newtona na postrzeganie świata – wyjaśnia genezę baroku – porównuje barok katolicki, dworski i mieszczański – samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki barokowej (budownictwa, rzeźby, malarstwa) 	
--	-----------	------------	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne nurty sztuki barokowej – przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki barokowej (budownictwa, rzeźby, malarstwa) – wymienia głównych przedstawicieli sztuki baroku oraz ich najważniejsze dzieła – wskazuje główne centra baroku w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wybrane dzieła artystów barokowych – rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli baroku – charakteryzuje nurt malarstwa niderlandzkiego – ocenia znaczenie baroku w kulturze europejskiej. 		
52.. Kultura Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia i baroku Mozaika kulturowa Rzeczypospolitej Architektura XVI	3h	2.9 3.7 4.6	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: stan, naród, mniejszość narodowa i etniczna, kultura ludowa, polonizacja, sarmatyzm, kultura szlachecka, naród polityczny, urbanistyka, renesans, manieryzm, barok, inwentarz dóbr, gimnazjum, kolegium, dysydent, jezuici, pijarzy – przedstawia postaci: Zygmunt 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1506, 1513, 1519, 1528–1533, 1544, 1563, 1564, 1568, 1579, 1594, 1599, 1661, 1681–1692, 1697 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: polichromia, krużganek, attyka, sufit kasetonowy, fortyfikacja bastionowa, konstrukcja stryculcowa, lepianka, klepisko, żupan, kontusz, szabla, pas słucki, łyko, sylwa, druk ulotny, literatura sowizdrzalska – przedstawia postaci: Franciszek Florentczyk, Bartłomiej Berecci, Andrzej Krzycki, Jan Zamojski, Bernardo Morando, 		

<p>i XVII w.</p> <p>Kultura materialna</p> <p>Szkolnictwo</p> <p>Słowo drukowane</p>		<p>Stary, Zygmunt August, Zygmunt III Waza, Jan III Sobieski, Stefan Batory, Piotr Skarga, Andrzej Frycz-Modrzewski, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski</p> <p>– przedstawia mozaikę kulturową Rzeczypospolitej Obojga Narodów i wyjaśnia, z czego ona wynikała</p> <p>– charakteryzuje ideologię i kulturę sarmatyzmu</p> <p>– przedstawia kulturotwórczą rolę dworu Rzeczypospolitej (m.in. rozpowszechnianie obyczajów i mody na stroje cudzoziemskie)</p> <p>– charakteryzuje architekturę renesansową i barokową w Polsce</p> <p>– przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki renesansowej i barokowej w Polsce</p> <p>– wymienia główne elementy kultury materialnej Rzeczypospolitej XVI i</p>	<p>Antoni van Opbergen, Santi Gucci, Jerzy Ossoliński, Jan Trevan, Stanisław Koniecpolski, Augustyn Locci, Tylman van Gameren, Jan Klemens Branicki, Biernat z Lublina, Jakub Wujek, Wawrzyniec Goślicki, Stanisław Orzechowski, Jan Dantyszek, Klemens Janicki, Łukasz Górnicki, Mikołaj Sęp-Szarzyński, Marcin Kromer, Maciej Kazimierz Sarbiewski, Stanisław Herakliusz Lubomirski, Wespazjan Kochowski, Wacław Potocki, Hieronim Morsztyn, Jan Andrzej Morsztyn, Jan Chryzostom Pasek, Albrycht Stanisław Radziwiłł</p> <p>– charakteryzuje stosunek mieszkańców Rzeczypospolitej do cudzoziemców i ich kultury</p> <p>– wymienia głównych przedstawicieli renesansu i baroku w Polsce oraz ich ważniejsze dzieła</p> <p>– porównuje architekturę renesansową i barokową w Polsce i w Europie Zachodniej.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje szkolnictwo na ziemiach polskich w XVI i XVII w. – przedstawia rozwój literatury, drukarstwa na ziemiach polskich w XVI i XVII w. – wymienia najważniejszych twórców literatury renesansowej i barokowej na ziemiach polskich, podaje ich główne dzieła. 			
53.Blok powtórzeniowy	3h	III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4		
Sprawdzian Poprawa- omówienie sprawdzianu.		III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4	– posługuje się materiałem z działów III.2–III.4		
54.. Wiek oświecenia Epoka świateł	2h	5.1 5.2	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: oświecenie, racjonalizm, empiryzm, umowa społeczna, absolutyzm oświecony, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deizm, ateizm, empiryzm genetyczny, powiastka filozoficzna, prenumerata, encyklopedia, libertynizm, hedonizm, sentymentalizm, demokracja pośrednia i bezpośrednia, pierwiastek chemiczny, 		

<p>Angielscy prekursorzy oświecenia</p> <p>„Filozofowie” i encyklopedyści</p> <p>Jan Jakub Rousseau</p> <p>Życie codzienne w czasach oświecenia</p> <p>Nauki przyrodnicze w epoce oświecenia</p> <p>Rozwój myśli ekonomicznej</p>			<p>trójpodział władzy, alchemia, merkantylizm, statystyka, liberalizm, barok, rokoko, klasycyzm</p> <p>– przedstawia postaci: Immanuel Kant, Izaak Newton, John Locke, Thomas Hobbes, Wolter, Fryderyk II Wielki, Katarzyna II, Monteskiusz, Jan Jakub Rousseau, Adam Smith, Ludwik XV, Wolfgang Amadeusz Mozart, Franz Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven</p> <p>– wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe uwarunkowania oświecenia europejskiego</p> <p>– wyodrębnia i charakteryzuje podokresy oświecenia</p> <p>– charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia</p> <p>– wymienia wybitnych przedstawicieli myśli politycznej</p>	<p>arytmetyka polityczna, fizjokratyzm, leseferyzm, akumulacja kapitału, niewidzialna ręka rynku, liberalna ekonomia klasyczna, oranżeria</p> <p>– przedstawia postaci: Gottfried Wilhelm Leibniz, Charles Perrault, Jean Antoine de Condorcet, Denis Diderot, Jean d’Alembert, markiz de Sade, Samuel Bentham, Georges de Buffon, Karol Linneusz, John Dalton, Robert Boyle, Antoine Lavoisier, John Graunt, William Petty, Adolphe Quetelet, François Quesnay, David Ricardo, Thomas Robert Malthus, Carl Fontana, Leone Battista Alberti, Antoine Watteau, Johann Joachim Winckelmann, Jacques Louis David, Jean Auguste Ingres</p> <p>– analizuje definicję oświecenia sformułowaną przez Kanta</p> <p>– analizuje myśl i dokonania Immanuela Kanta, Johna Locke’a, Thomasa Hobbesa, Woltera, Monteskiusza, Jana Jakuba Rousseau i Adama Smitha</p> <p>– charakteryzuje libertynizm</p> <p>– wyjaśnia teorie merkantylizmu, fizjokratyzmu i liberalizmu oświeceniowego</p> <p>– samodzielnie rozpoznaje przykłady sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu (budownictwa, rzeźby, malarstwa)</p>	
---	--	--	---	---	--

<p>Sztuki piękne w XVIII w.</p>			<p>oświecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne dokonania oświecenia w zakresie myśli politycznej, nauk przyrodniczych, ekonomii – charakteryzuje życie codzienne w czasach oświecenia – przedstawia główne dokonania oświecenia w zakresie literatury, sztuki i architektury – charakteryzuje główne nurty sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzm – przedstawia na wybranych przykładach cechy sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu (budownictwa, rzeźby, malarstwa) – wymienia głównych przedstawicieli sztuki późnego baroku, rokoko i klasycyzmu oraz ich najważniejsze dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wybrane dzieła artystów późnego baroku, rokoko i klasycyzmu – rozpoznaje dzieła najbardziej znanych przedstawicieli późnego baroku, rokoko i klasycyzmu – ocenia rolę oświecenia w rozwoju nauki i kultury europejskiej. 		
<p>55.. Mocarstwa</p>	<p>3h</p>	<p>5.3</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>		

<p> europejskie w latach 1700– 1763. Absolutyzm oświecony</p> <p>Przemiany w Europie na przełomie XVII i XVIII w.</p> <p>III wojna północna</p> <p>Reformy Piotra Wielkiego w Rosji</p> <p>Kryzys imperium Habsburgów</p>		<p>5.4</p> <p>5.8</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1697, 1700, 1721, 1756, 1763</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: hegemonia, absolutyzm, wielka wojna północna, konfederacja sandomierska, imperator, cesarz, wojna o sukcesję austriacką, wojna siedmioletnia, absolutyzm oświecony, sekularyzacja, centralizacja, kodyfikacja, teoria umowy społecznej, józefinizm</p> <p>– przedstawia postaci: Karol XII Waza, August II Wettin (Mocny), Stanisław Leszczyński, Piotr I Romanow, Katarzyna II Romanow-Holstein-Gottorp, Maria Teresa Habsburg, Józef II Habsburg, Fryderyk II Wielki Hohenzollern</p> <p>– przedstawia układ sił w Europie</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1660, 1682, 1703, 1704, 1706, 1709, 1713, 1718, 1722, 1725, 1740, 1742, 1744–1745, 1748, 1759, 1762, 1784, 1785, 1797</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pułk gwardyjski, Senat Rządzący, kolegia, tabela rang, bojarstwo, sankcja pragmatyczna, III wojna śląska, taktyka linearna, „cud domu brandenburskiego”, zakon kontemplacyjny, kataster</p> <p>– przedstawia postaci: Karol Gustaw Waza, Karol XI Waza, Aleksey Romanow, Fiodor Romanow, Zofia Romanow, Katarzyna I Romanow, Aleksander Mienszykow, Elżbieta Romanow, Piotr III Romanow-Holstein-Gottorp, Paweł I Romanow-Holstein-Gottorp, Karol VI Habsburg, Karol Albrecht Wittelsbach, Franciszek lotaryński, Gustaw III Waza</p> <p>– wyjaśnia genezę i szersze tło wielkiej wojny północnej</p> <p>– ocenia znaczenie wielkiej wojny północnej dla jej poszczególnych uczestników (w tym dla Rzeczypospolitej) i dla układu sił w Europie</p> <p>– charakteryzuje rządy Piotra I</p> <p>– ocenia reformy Piotra I</p> <p>– opisuje mechanizmy następstwa tronu w Rosji od końca XVII do końca XVIII w.</p>	
--	--	-----------------------	--	---	--

<p>Absolutyzm oświecony</p>		<p>na przełomie XVII i XVIII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia uczestników wielkiej wojny północnej i wyjaśnia motywy ich zaangażowania w ten konflikt – przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny północnej (III wojny północnej) – wyjaśnia, jak wyglądało zaangażowanie Rzeczypospolitej w wielką wojnę północną i z czego ono wynikało – przedstawia najważniejsze reformy Piotra I w Rosji – wyjaśnia, na czym polegał kryzys imperium Habsburgów w XVIII w. – przedstawia przyczyny, okoliczności wybuchu i skutki wojny o sukcesję austriacką – przedstawia przyczyny, okoliczności wybuchu i skutki wojny siedmioletniej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czemu służyła i czym była sankcja pragmatyczna – przedstawia przebieg wojny o sukcesję austriacką – przedstawia przebieg wojny siedmioletniej – ocenia znaczenie wojny siedmioletniej dla jej poszczególnych uczestników i dla układu sił w Europie – charakteryzuje wojskowość XVIII w. w Europie i porównuje z wojskowością wcześniejszych epok – scharakteryzuje rządy Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii – wyjaśnia, w jaki sposób teorie oświeceniowe przekładały się na praktykę rządów w państwach europejskich – ocenia reformy oświeceniowe Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii – charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Rosji czasów Katarzyny II – ocenia, czy Katarzyna II zasługuje na miano władczyni oświeconego absolutyzmu – analizuje założenia absolutyzmu oświeceniowego na podstawie pism Fryderyka II Wielkiego. 	
---------------------------------	--	---	--	--

			<p>– charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładzie rządów Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii</p> <p>– przedstawia najważniejsze reformy Fryderyka II w Prusach oraz Marii Teresy i Józefa II w Austrii</p> <p>– przedstawia najważniejsze reformy Katarzyny II w Rosji.</p>		
<p>56.. Brytyjska monarchia parlamentarna. Powstanie Stanów Zjednoczonych</p> <p>Przemiany w metropolii</p> <p>Ameryka Północna</p>	3h	<p>5.5</p> <p>5.6</p> <p>5.8</p> <p>5.9</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1773, 1776, 1787</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rządy parlamentarno-gabinetowe, purytanie, ustrój republikański, unia realna, wojna siedmioletnia, Deklaracja niepodległości, federacja, konfederacja, trójpodział władzy, cenzus</p> <p>– przedstawia postaci: Jerzy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1584, 1620, 1643, 1701, 1707, 1714, 1766, 1770, 1774, 1775, 1777, 1778, 1781, 1782, 1783</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: górale, jakobici, wigowie, torysi, oranżyści, Izba Gmin, Izba Lordów, synektura, podatek stemplowy, bostońskie picie herbaty, Quebec Act, federaliści, lojaliści, Kongres Stanów Zjednoczonych, kongres stanowy, Izba Reprezentantów, <i>Self-made man</i>, egalitaryzm, masoneria, wolnomularstwo</p> <p>– przedstawia postaci: Wilhelm III Orański, Anna Stuart, Jakub II Stuart, Jerzy I Hanowerski, William Pitt młodszy, Tomasz</p>	

<p>w okresie kolonialnym</p> <p>Wielka Brytania w XVIII w.</p> <p>Powstanie Stanów Zjednoczonych</p>			<p>Waszyngton, Benjamin Franklin, Tomasz Jefferson, Tadeusz Kościuszko, Kazimierz Pułaski,</p> <p>– przedstawia polityczną, społeczną i religijną specyfikę kolonii angielskich w Ameryce Północnej przed wybuchem wojny o niepodległość</p> <p>– charakteryzuje monarchię parlamentarno-gabinetową w Anglii</p> <p>– wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych</p> <p>– przedstawia najważniejsze zapisy Konstytucji Stanów Zjednoczonych dotyczące ustroju, kwestii społecznych i religijnych.</p>	<p>Paine, James Madison, Aleksander Hamilton, Samuel Adams, Alexis de Tocqueville</p> <p>– prześledzi na mapie rozwój terytorialny kolonii w Ameryce Północnej przed powstaniem Stanów Zjednoczonych</p> <p>– przedstawia stosunki kolonii brytyjskich z metropolią</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Wielkiej Brytanii w pierwszej i drugiej połowie XVIII w.</p> <p>– wyjaśnia genezę systemu parlamentarno-gabinetowego w Wielkiej Brytanii</p> <p>– ocenia znaczenie Konstytucji Stanów Zjednoczonych dla historii Ameryki Północnej i Europy</p> <p>– ocenia stopień realizacji postulatów oświeceniowych w ustroju Stanów Zjednoczonych.</p>		
<p>57.Rzeczpospolit</p> <p>a w stanie</p> <p>anarchii</p>	<p>2h</p>	<p>5.8</p> <p>6.1</p> <p>6.2</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1697, 1700, 1704, 1709,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1454–1607, 1454–1660, 1660–1763, 1700, 1715, 1734, 1735, 1740, 1747</p>		

<p>Rzeczpospolita u schyłku XVII w.</p> <p>Elektorat Saksonii w przededniu unii z Polską i Litwą</p> <p>Czasy saskie</p> <p>Odrodzenie w upadku</p>		<p>1717, 1733</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: klientela, magnateria, anarchia, rokosz, oligarchia magnacka, unia personalna, manufaktura, sejm niemy, wielka wojna północna, konfederacja, wojna o sukcesję polską</p> <p>– przedstawia postaci: Jan Kazimierz, Michał Korybut Wiśniowiecki, Jan III Sobieski, August II Mocny Wettin, Piotr I Romanow, Stanisław Leszczyński, August III Sas</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki miała dla Rzeczypospolitej elekcja Augusta II Mocnego</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Augusta II</p> <p>– wymienia najważniejsze wydarzenia wielkiej wojny północnej związane z Rzeczpospolitą,</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Collegium Nobilium, prerogatywy monarsze, <i>liberum veto</i> i <i>liberum rumpo</i>, Familia</p> <p>– przedstawia postaci: Krzysztof Grzymułtowski, Jakub Sobieski, Franciszek Ludwik Conti, Ludwik XV, Jędrzej Kitowicz, Henryk von Brühl, Andrzej i Józef Załuscy, Stanisław Konarski, Gotfried Lengnich, Maciej Dogiel, Benedykt Chmielowski, Stanisław Dunin Karwicki</p> <p>– przedstawi poglądy historyków na ocenę ustroju Rzeczypospolitej i periodyzację jego dziejów na okres demokracji szlacheckiej i oligarchii magnackiej</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej pod koniec panowania Jana III Sobieskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności elekcji Augusta II, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Saksonii przed zawianiem unii z Rzeczpospolitą</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej w czasach saskich</p> <p>– przedstawia przebieg wielkiej wojny północnej</p> <p>– ocenia znaczenie sejmu niemego dla ustroju Rzeczypospolitej i</p>	
---	--	---	---	--

			<p>zwłaszcza elekcję Stanisława Leszczyńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia konsekwencje wielkiej wojny północnej dla Rzeczypospolitej – wyjaśnia, czym była wojna o sukcesję polską – przedstawia główne kierunki polityki Augusta III – przedstawia główne postulaty i próby reform Rzeczypospolitej w czasach saskich i wymienia ich autorów – podaje przykłady ingerencji państw ościennych w sprawy polskie w czasach saskich. 	<p>jej dalszych losów</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności elekcji Augusta III, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń – przedstawia bilans saskiego panowania w Rzeczypospolitej – ocenia, w jakim stopniu czasy saskie były okresem anarchii w Rzeczypospolitej. 		
<p>58.Czasy stanisławowskie</p> <p>Początek panowania</p>	2h	<p>5.2</p> <p>5.8</p> <p>6.1</p> <p>6.2</p> <p>6.4</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1763, 1764, 1768, 1772, 1773 – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1755, 1765, 1767, 1769, 1770, 1771, 1775 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Szkoła Rycerska, sejm delegacyjny, dysydent, koliszczyzna, 		

<p>Stanisława Augusta</p> <p>Pod rosyjskim protektoratem</p> <p>Kultura epoki stanisławowskiej</p>		<p>6.5</p> <p>6.6</p>	<p>i posługuje się nimi: Familia, prawa kardynalne, konfederacja barska, klasycyzm, mecenat</p> <p>– przedstawia postaci: Stanisław August Poniatowski, Katarzyna II, Karol Stanisław Radziwiłł, Fryderyk II Wielki, Tadeusz Rejtan</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki miała dla Rzeczypospolitej elekcja Stanisława Augusta</p> <p>– przedstawia główne kierunki polityki Stanisława Augusta</p> <p>– przedstawia postanowienia sejmu konwokacyjnego</p> <p>– przedstawia przypadki ingerencji Rosji w sprawy polskie w czasach stanisławowskich</p> <p>– wyjaśnia, czym była i czemu służyła konfederacja barska</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki I rozbioru</p>	<p>hajdamaczyzna, Rada Nieustająca, konsyliarz, departament, Komisja Edukacji Narodowej, kasata zakonu, makaronizm</p> <p>– przedstawia postaci: Stanisław Poniatowski, Konstancja Czartoryska, Adam Kazimierz Czartoryski, Tadeusz Kościuszko, Julian Ursyn Niemcewicz, Jakub Jasiński, Józef Sowiński, Karol Kniaziewicz, Rajmund Rembeliński, Mikołaj Repnin, Józef Pułaski, Michał Krasiński, Marek Jandołowicz, Franciszek Ksawery Branicki, Kazimierz Pułaski, Walenty Łukawski, Józef Poniatowski, Adam Poniński, Otto Stackelberg, Andrzej Zamoyski, Adam Kazimierz Czartoryski, Michał Poniatowski, Ignacy Massalski, Ignacy Potocki, Grzegorz Piramowicz, Ignacy Krasicki, Adam Naruszewicz, Stanisław Trembecki, Franciszek Dionizy Kniaźnin, Franciszek Karpiński, Franciszek Bohomolec, Franciszek Zabłocki, Wojciech Bogusławski, Dominik Merlini, Marcello Bacciarelli, Bernardo Belotto, zwany Canalettem, Izabela i Adam Kazimierz Czartoryscy, Jan Duklan Ochocki</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej pod koniec panowania Augusta III Sasa</p> <p>– przedstawia drogę kariery i koligacje rodzinne Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności elekcji Stanisława Augusta</p>	
--	--	-----------------------	---	---	--

			<p>Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia i najważniejsze reformy sejmu rozbiorowego – przedstawia największe osiągnięcia polskiego oświecenia (literatura, publicystyka, teatr, architektura i malarstwo) – podaje przykłady zabytków okresu stanisławowskiego – przedstawia sytuację szkolnictwa okresu stanisławowskiego. 	<p>Poniatowskiego, wymienia kandydatów i opisuje przebieg wydarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje elekcję Stanisława Augusta z wcześniejszymi elekcjami – ocenia znaczenie reform sejmu konwokacyjnego – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich (do I rozbioru) – ocenia znaczenie konfederacji barskiej dla dalszych losów państwa – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej wynikające z pierwszego traktatu rozbiorowego – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w I rozbiór Polski – ocenia znaczenie Szkoły Rycerskiej i Komisji Edukacji Narodowej – ocenia znaczenie dworu dla rozwoju kultury polskiej i mecenatu artystycznego Stanisława Augusta. 		
59.Schylek Rzeczypospolitej	4h	5.8 6.1 6.2	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1772, 1788–1792, 3 maja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1768–1774, 1778–1779, 1781, 1787, 1787–1792, 1788, 1789, 1790, 1791 		

Rzeczpospolita w Europie po I rozbiornie		6.3	1791, 1792, 1793, 1794, 1795	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna	
		6.4	– wyjaśnia pojęcia i terminy	kartoflana, zjazd w Kaniowie, gołota, czarna procesja, rangi	
Sejm Wielki (Czteroletni)		6.5	i posługuje się nimi: Sejm Wielki	oficerskie, Straż Praw, komisje wielkie, partykularyzm, jakobini	
Konstytucja 3 maja		6.7	(Czteroletni), sejm skonfederowany,	polscy	
Wojna z Rosją w obronie Konstytucji			stronictwo patriotyczne, stronictwo konserwatywne, stronictwo dworskie, Ustawa Rządowa,	– przedstawia postaci: Grigorij Potiomkin, Ignacy Potocki, Julian Ursyn Niemcewicz, Franciszek Ksawery Branicki, Seweryn Rzewuski, Stanisław Szczęsny Potocki, Jan Dekert, Jan	
<i>Finis Poloniae</i>			trójpodział władzy, konfederacja targowicka, targowiczanie, sejm grodzieński, insurekcja	Suchorzewski, Józef i Szymon Kossakowscy, Antoni Madaliński, Bartosz Głowacki, Jakub Jasiński, Berek Joselewicz, Józef Zajączek, Franciszek Ksawery Dmochowski, Józef Szujski,	
			kościuszkowska, kosynier, uniwersał połaniecki, abdykacja	Walerian Kalinka, Michał Bobrzyński, Tadeusz Korzon, Adolf Pawiński, Władysław Smoleński, Oswald Balzer, Jan Rutkowski,	
			– przedstawia postaci: Stanisław August Poniatowski, Katarzyna II, Fryderyk II, Maria Teresa. Józef II, Fryderyk Wilhelm II, Józef Poniatowski, Stanisław Małachowski, Kazimierz Nestor Sapieha, Adam Kazimierz Czartoryski, Hugo Kołłątaj, Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński	Jan Henryk Dąbrowski, Aleksander Suworow, Tomasz Wawrzecki	
				– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w okresie pomiędzy I rozbiorem a Sejmem Wielkim	
				– charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w okresie Sejmu Wielkiego	
				– analizuje wizję nowego ustroju politycznego i społecznego, jaka wyłania się z projektów reformatorów	

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne kierunki polityki Stanisława Augusta – wymienia ugrupowania Sejmu Wielkiego i przedstawia ich program – przedstawia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego – przedstawia główne postanowienia Konstytucji 3 maja – przedstawia najważniejsze zmiany ustrojowe wprowadzane przez Konstytucję 3 maja – wyjaśnia, czym była i czemu służyła konfederacja targowicka – wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki II rozbioru – przedstawia postanowienia i najważniejsze reformy sejmu rozbiorowego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje tekst Konstytucji 3 maja – wyjaśnia znaczenie Konstytucji 3 maja dla Rzeczypospolitej – porównuje Konstytucję 3 maja z konstytucją Stanów Zjednoczonych – ocenia znaczenie konfederacji targowickiej dla dalszych losów państwa – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej wynikające z II rozbioru – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w II rozbiór Polski – ocenia znaczenie powstania kościuszkowskiego dla bieżącej sytuacji państwa, a także dla dalszych losów Polski – wyjaśnia, z czego wynikał tak szeroki skład społeczny walczących w insurekcji kościuszkowskiej – wskazuje na mapie straty terytorialne Rzeczypospolitej wynikające z III rozbioru – wyjaśnia motywy zaangażowania poszczególnych sąsiadów w III rozbiór Polski – przedstawia poglądy głównych szkół historycznych na temat oceny czasów stanisławowskich i przyczyn upadku Rzeczypospolitej. 	
--	--	--	--	--

			– przedstawia postanowienia uniwersału połanieckiego – wyjaśnia przyczyny i przedstawia okoliczności oraz skutki III rozbioru.		
60.Blok powtórzeniowy	2h	III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	
Sprawdzian Poprawa-omówienie.		III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	– posługuje się materiałem z działów III.5–III.6	
61. Wielka Rewolucja Francuska	3h	III	– posługuje się materiałem dt przyczyn , przebiegu, znaczenia rewolucji	– posługuje się materiałem z	

Aneks do planu- 10-12 godzin jednostek lekcyjnych pozostawiam na prezentacje filmów dokumentalnych, fabularnych i innych form ,które będą uzupełnieniem treści programowych oraz dodatkowych popraw sprawdzianów.